

Profil ogólnoakademicki

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 67/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r.

RAPORT ZESPOŁU OCENIAJĄCEGO POLSKIEJ KOMISJI AKREDYTACYJNEJ

Nazwa kierunku studiów: historia

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Uniwersytet Gdański w Gdańsku

Data przeprowadzenia wizytacji: 13-14.05.2019 r.

Warszawa, 2019

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	2
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	2
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	3
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia.....	4
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	4
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się.....	9
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	23
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	33
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	37
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	41
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	46
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia.....	49
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	54
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	57
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę	62
5. Załączniki:	63
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	63

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodnicząca: dr hab. Bożena Stawoska-Jundziłł, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Dariusz Dolański – członek PKA
2. dr Agnieszka Janiak-Jasińska – członek PKA

3. Błażej Papiernik – ekspert ds. studenckich PKA
4. Dominik Postaremczak – ekspert reprezentujący pracodawców
5. Magdalena Koziara – sekretarz ZO PKA

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena programowa na kierunku historia prowadzonego w Instytucie Historii na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Gdańskiego została przeprowadzona w dniach 13-14 maja 2019 roku. Poprzednia ocena miała miejsce w 2013 roku. Finalnie uchwałą nr 493/2013 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 5 września 2013 roku wydano dla kierunku ocenę pozytywną. W związku z tym przedmiotowa wizytacja miała miejsce po upływie 6 lat od poprzedniej.

Wizytacja przebiegła zgodnie z obowiązującymi procedurami i przepisami prawa powszechnie obowiązującego. Członkowie ZO PKA zapoznali się z dokumentami przesłanymi przez Uczelnię przed wizytacją, jak również przekazywanymi w trakcie i po wizytacji. Zespół Oceniający przeprowadził zaplanowane w harmonogramie spotkania (w tym ze studentami, interesariuszami zewnętrznymi, pracownikami Biura Karier, pracownikami odpowiadającymi za umiędzynarodowienie, praktyki i opiekę nad studentami), a także dokonał analizy powszechnie dostępnych źródeł informacji (w tym strony internetowej Uczelni), hospitacji zajęć, analizy losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych. Ponadto sprawdzono stan infrastruktury Jednostki, w tym biblioteki. Na zakończenie wizytacji Zespół Oceniający spotkał się z Władzami Uczelni, Wydziału i Instytutu oraz przekazał informacje o przebiegu wizytacji i procedurze dalszego postępowania.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	Historia
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia I i II stopnia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarne i niestacjonarne
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	Historia
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym	Studia I stopnia, stacjonarne i niestacjonarne: 6 semestrów/ 180 punktów ECTS

poziomie określona w programie studiów	Studia II stopnia, stacjonarne: 4 semestry/ 120 punktów ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	Studia I stopnia stacjonarne: Archiwistyczna: 6 tygodni/ 6 pkt ECTS Nauczycielska: 150 h/9 pkt. ECTS Edukacja Regionalna: Studia I stopnia stacjonarne: 80 h/ 5 pkt. ECTS Studia II stopnia: Nauczycielska 210 h/ 14 pkt. ECTS Współczesne muzeum: 70 h/ 4 pkt. ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	Studia I stopnia: <ul style="list-style-type: none"> • Archiwistyczna • Nauczycielska • Edukacja Regionalna Studia II stopnia: <ul style="list-style-type: none"> • Nauczycielska • Współczesne muzeum 	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	Studia I stopnia: licencjat Studia II stopnia: magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	248	43
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	Studia I stopnia, specjalność: Archiwistyczna 1830 h Nauczycielska 1800 h Edukacja Regionalna 1830 h Studia II stopnia: 930 h	1030 h
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	Studia I stopnia, specjalność: Archiwistyczna 174 ECTS Nauczycielska 171 ECTS Edukacja Regionalna 180 ECTS Studia II stopnia: Nauczycielska 114 ECTS Współczesne muzeum 116 ECTS	175 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	Studia I stopnia, specjalność: Archiwistyczna 146 ECTS Nauczycielska 130 ECTS Edukacja Regionalna 156 ECTS Studia II stopnia: Nauczycielska 71 ECTS Współczesne muzeum 84 ECTS	128 ECTS
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	Studia I stopnia: 80 ECTS Studia II stopnia: 60 ECTS	I°: 54 ECTS

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się.

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku historia prowadzonym na Wydziale Historycznym są zgodne z misją i strategią Uniwersytetu Gdańskiego, który dążąc do zapewnienia społeczeństwu wysokokwalifikowanych specjalistów wyposażonych w aktualną

i wszechstronną wiedzę, umiejętności złożone i kompetencje społeczne niezbędne do rozwiązywania wyzwań współczesności w obszarze studiów postawił m.in. na szybkie wdrażanie do procesu kształcenia wyników najnowszych badań naukowych, dostosowywanie kierunków studiów i specjalności do zainteresowań studentów oraz oczekiwań sfer gospodarczych i społecznych (potrzeb rynku pracy).

Oceniany kierunek studiów jest przyporządkowany do dyscypliny naukowej historia, w zakresie której uczelnia prowadzi szeroko zakrojone badania naukowe (głównie w ramach Wydziału Historycznego i Instytutu Historii). Dotyczą one wszystkich epok historycznych: historii powszechnej, historii Polski oraz historii regionalnej w jej szerszym (basen Morza Bałtyckiego) i węższym (Gdańsk i Pomorze Środkowe) znaczeniu. Rozwijają się w kierunkach tradycyjnych (np. historia polityczna, historia myśli politycznej, historia wojskowości), jak i stosunkowo młodych, będących przestrzenią metodologicznego eksperymentowania (np. historia społeczno-kulturowa, historia codzienności, antropologia historyczna). Badania naukowe powiązane są z potrzebami prowadzonych na kierunku historia specjalności: archiwistycznej, edukacja regionalna, współczesne muzeum. Oferowane przez Instytut Historii specjalności zawodowe są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, a wprowadzane w ich programach zmiany są efektem współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, czego przykładem jest wzmocnienie kształcenia w zakresie obiegu i archiwizacji dokumentów elektronicznych oraz kompetencji cyfrowych na specjalności archiwalnej. Nowy przedmiot *Technologia informatyczna w archiwum* uruchomiono na wniosek archiwów będących miejscem praktyk studentów, a później także miejscem pracy absolwentów ocenianego kierunku. Obserwacja zawodowego rynku pracy, na którym – zdaniem zespołu odpowiedzialnego za koncepcję kształcenia na ocenianym kierunku – ceniona jest specjalizacja naukowa, np. wiedza specjalistyczna z zakresu historii mediów, historii gospodarczej, historii konfliktów zbrojnych i wojskowości oraz trendów w zainteresowaniach naukowych studentów doprowadziła do zmian w programie studiów II stopnia. W roku akademickim 2017/2018 do programu studiów wprowadzono *Historię wojskowości*, podjęto także decyzję o włączeniu do programu, w roku 2019/2020, zajęć z prasoznawstwa oraz konwersatorium z historii gospodarczej. Zmiany te były dyskutowane ze studentami podczas corocznych spotkań studentów z dyrekcją IH. ZO PKA zgłasza jednak wątpliwości dot. obligatoryjności tych zajęć dla wszystkich studentów ocenianego kierunku czyli włączania nowych, specjalizacyjnych przedmiotów do grupy przedmiotów kierunkowych. W efekcie tych działań historię wojskowości zgłębiać muszą wszyscy studenci studiów II stopnia bez względu na ich zainteresowania naukowe i tematykę badań prowadzonych w ramach pracy dyplomowej.

Wdrożenie koncepcji specjalizacji naukowej wymaga stworzenia warunków do jej wyboru, m.in. poprzez uruchomienie specjalistycznych zajęć do wyboru studenta.

Kierunkowe efekty uczenia się zostały przyjęte w roku 2012 i nie były później modyfikowane. Są one spójne z koncepcją kształcenia, z ogólnoakademickim profilem studiów i zgodnie z przyporządkowaniem dokonany przez uczelnię odnoszą się do obszaru nauk humanistycznych, dziedziny nauk humanistycznych i dyscypliny naukowej historia. W zbiorze kierunkowych efektów uczenia się dla studiów I stopnia uwzględniono efekty związane z wiedzą i fachową terminologią w zakresie nauk historycznych oraz podstawową terminologią wybranych, innych nauk humanistycznych i społecznych oraz efekty związane z umiejętnościami i kompetencjami przygotowującymi do prowadzenia badań naukowych w dyscyplinie historia i pozwalającymi na ich podjęcie, np. K_U08: Prowadzi krytyczną analizę źródeł historycznych i interpretuje je stosując podstawowe metody badawcze i wybrane elementy warsztatu historyka, K_U15: Posiada umiejętność pisania w języku ojczystym z poprawnym zastosowaniem różnorodnych form pisarstwa historycznego. Osiągnięcie tych ostatnich możliwe jest tylko przy wysokich kompetencjach studentów „na wejściu”, szczególnie w zakresie wiedzy historycznej i umiejętnościach pisania w języku polskim, czego zasady rekrutacji (zob. kryterium 3) na oceniany kierunek studiów nie gwarantują. W zbiorze kierunkowych efektów uczenia się dla studiów II stopnia uwzględniono efekty z zakresu wiedzy pozwalające na specjalizację naukową, w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych – na prowadzenie badań naukowych i odpowiedzialność w działalności badawczej i popularyzatorskiej. Stąd dużą wagę przypisano umiejętności posługiwania się paradygmatami badawczymi, wyboru i zastosowania metod i narzędzi badawczych odpowiednich do specyfiki prowadzonych badań, pogłębionej krytycznej analizy tekstów źródłowych i krytycznego wykorzystania tekstów historiograficznych. Osiągnięcie tych efektów w ciągu dwóch lat studiów II stopnia możliwe jest tylko przy odpowiednim przygotowaniu do badań, czyli przy kompetencjach wyjściowych, które z pewnością posiadają absolwenci studiów I stopnia na kierunku historia i innych kierunkach związanych z dyscypliną historia, w mniejszym stopniu – absolwenci innych nauk humanistycznych i wybranych nauk społecznych (np. socjologii). Osiągnięcie wszystkich efektów kierunkowych sformułowanych dla studiów II stopnia przez absolwentów kierunków przypisanych do dyscyplin z nauk przyrodniczych czy ścisłych bez systemowego nadrobienia braków jest niemożliwe. ZO PKA rekomenduje więc uwzględnienie w polityce rekrutacyjnej wymagań wynikających z oszacowania możliwości osiągnięcia w wyznaczonym czasie wszystkich kierunkowych efektów uczenia się.

Kierunkowe efekty uczenia się sformułowane dla ocenianego kierunku w większości zakładają progres wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Żadnego pogłębienia umiejętności po dwóch latach studiów II stopnia nie przewiduje się w przypadku umiejętności pisania w języku ojczystym z poprawnym zastosowaniem różnorodnych form pisarstwa historycznego (K_U16 – na studiach I stopnia – K_U15), komunikowania się w języku ojczystym i wybranym języku nowożytnym z zastosowaniem profesjonalnej terminologii właściwej dla nauk historycznych i pokrewnych (K_U18 – na studiach I stopnia – K_U17 oraz K_U19 – na studiach I stopnia – K_U18). Warto więc zastanowić się, czy efekty te nie zostały sformułowane nieco na wyrost w stosunku do studiów I stopnia. Kierunkowe efekty uczenia się są sformułowane w sposób zrozumiały i w zdecydowanej większości możliwa jest w przypadku każdego studenta ich weryfikacja. Wątpliwości wzbudza wyłącznie efekt z obszaru kompetencji społecznych, przypisany do studiów II stopnia (K_K06), w którym połączono ze sobą dwie postawy: dążenie do obiektywizmu w przekazie historycznym, które zweryfikować można podczas studiów w pracach pisemnych, podczas dyskusji, etc. oraz wykazywanie „odwagi cywilnej w sprzeciwianiu się instrumentalizacji wiedzy historycznej przez grupy narodowe, społeczne i polityczne”. Nie wydaje się możliwe, by każdy student ocenianego kierunku miał podczas studiów możliwość wykazania się taką postawą. Sposób sformułowania tego efektu każe sądzić, że nie chodzi o umiejętność polemiki z poglądami danych grup zapisanymi w źródłach historycznych (odwaga cywilna jest tu zbędna), ale o gotowość do konfrontacji z przedstawicielami grup dopuszczającymi się takiej instrumentalizacji.

Efekty uczenia się przypisane poszczególnym przedmiotom w sylabusach przedstawionych ZO PKA w są identyczne z efektami kierunkowymi, nie zostały uszczegółowione, nie są więc specyficzne i nie mogą precyzyjnie odpowiedzieć studentom na pytanie: czego nauczą się w ramach danego przedmiotu? Mogą także wprowadzić studentów w błąd. Zaliczając *Historię Gdańska i Pomorza* student może być przekonany, że zgodnie z zapisami w sylabusie „opanował fachową terminologię z zakresu nauk historycznych, jak też podstawową terminologię nauk humanistycznych i społecznych” (K_W03). Osiągnął zatem efekt kierunkowy, którego nie musi już ponownie osiągać podczas innego przedmiotu przewidzianego programem studiów. Tak sformułowany efekt jest również niemożliwy do osiągnięcia podczas zajęć stricte historycznych, nie dowołujących się – o czym świadczą treści programowe – do nauk społecznych. Podobnie z efektem K_W04 w sylabusie przedmiotu *Historia Polski po 1945 r.* Według zapisów w sylabusie po zaliczeniu 30h wykładu i 30h ćwiczeń audytoryjnych z dziejów politycznych, gospodarczych, społecznych

oraz kulturalnych Polski po 1945 r. student „ma zaawansowaną, uporządkowaną chronologicznie i tematycznie wiedzę o historii dawnych i współczesnych ziem polskich”, czego egzamin obejmujący treści zajęć potwierdzić nie może. Tego typu przykładów można mnożyć.

Na ocenianym kierunku studiów, zarówno na studiach I, jak i II stopnia prowadzone jest kształcenie przygotowujące do zawodu nauczyciela. Kierunkowe efekty uczenia się – szczególnie na studiach I stopnia - nie uwzględniają wszystkich ogólnych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela określonych w rozporządzeniu MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. Bez pokrycia na studiach I stopnia pozostaje efekt z obszaru wiedzy: „posiada wiedzę psychologiczną i pedagogiczną pozwalającą na rozumienie procesów rozwoju, socjalizacji, wychowania i nauczania – uczenia się” oraz efekt z obszaru umiejętności: „posiada umiejętności i kompetencje niezbędne do kompleksowej realizacji dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych zadań szkoły, w tym samodzielnego przygotowania i dostosowania programu nauczania do potrzeb i możliwości uczniów”. Podobnie z efektami uczenia się przypisanymi do przedmiotów. O ile efekty uczenia się sformułowane w sylabusach *Dydaktyki*, zarówno na studiach I, jak i II stopnia uwzględniają efekty szczegółowe wymienione w w/w rozporządzeniu, o tyle efekty uczenia się zdefiniowane dla *Psychologii* i *Pedagogiki* uwzględniają je tylko częściowo. Przedmiotom tym przypisano efekty z zakresu nauk humanistycznych. W efekcie kształcenia na *Psychologii* na studiach I stopnia student oprócz wiedzy i terminologii z zakresu psychologii ma także „podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu nauk humanistycznych w systemie nauk oraz ich specyfice przedmiotowej i metodologicznej”, „opanował fachową terminologię z zakresu nauk historycznych, jak też podstawową terminologię nauk humanistycznych i społecznych”. Analogicznie na studiach II stopnia. Po zaliczeniu 30h wykładu z *Psychologii* student nie tylko „ma pogłębioną wiedzę o metodach i problemach badań wybranych dziedzin psychologii”, ale także „ma pogłębioną wiedzę o metodach i problemach badań wybranych dziedzin historii, takich jak historia polityczna, społeczna, gospodarcza, kultury, regionu, rodziny, gender history itp.” Efekty te są niezgodne z celami zajęć i niemożliwe do osiągnięcia w ramach ich realizacji.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku historia prowadzonym przez Uniwersytet Gdański na Wydziale Historycznym są zgodne z misją i strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinie historia, do którego kierunku jest przyporządkowany. Są także powiązane z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w zakresie wszystkich epok historycznych. Odpowiadają na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, z którym są cyklicznie konsultowane. Kierunkowe efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia i odpowiadają dyscyplinie, do której przyporządkowano kierunek studiów oraz ogólnoakademickiemu profilowi studiów. Opisują w sposób trafny, specyficzny i w większości realistyczny wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów. ZO PKA wskazał jednak na wybrane efekty wymagające pogłębionej refleksji w kontekście prowadzonej przez Jednostkę polityki rekrutacyjnej oraz na brak różnicy w trzech efektach sformułowanych dla studiów I i II stopnia. Z kilku powodów kryterium 1 nie może zostać jednak uznane za spełnione. Po pierwsze, efekty kierunkowe nie zostały uszczegółowione na poziomie przedmiotów. Efekty uczenia się sformułowane w sylabusach przedmiotów nie są więc specyficzne, możliwe do realizacji i rzetelnej weryfikacji. Po drugie - ani kierunkowe efekty uczenia się, ani efekty uczenia się przypisane do przedmiotów *Psychologia* i *Pedagogika* nie uwzględniają odpowiednio wszystkich ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy. Po trzecie - efekty uczenia się przypisane do *Psychologii* i *Pedagogiki* bezzasadnie powiązane z naukami humanistycznymi.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

1. Należy na poziomie przedmiotów uszczegółowić kierunkowe efekty uczenia się tak, by były specyficzne dla przedmiotu i możliwe do realizacji.
2. Należy w pełni powiązać kierunkowe efekty uczenia się na obu poziomach studiów z efektami ogólnymi sformułowanymi w *Rozporządzeniu MNiSW z 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela*.

3. Należy na nowo sformułować efekty uczenia się przypisane do przedmiotów wchodzących w skład modułu II (przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne) na obu poziomach studiów, w celu powiązania ich ze szczegółowymi efektami sformułowanymi w *Rozporządzeniu MNiSW w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela z dnia 17 stycznia 2012 r.* i likwidacji efektów związanych z naukami humanistycznymi.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Studia I stopnia na ocenianym kierunku trwają 6 semestrów i obejmują na studiach stacjonarnych na specjalności *nauczycielskiej* i wygaszanej już specjalności *edukacja regionalna 50+* po 1800 h zajęć, na specjalności *archiwistycznej* – 1830h, na studiach niestacjonarnych ze specjalnością *współczesne systemy zarządzania dokumentacją* – 1030h. Kluczową grupę przedmiotów w programie tych studiów stanowią *przedmioty podstawowe i kierunkowe*, realizowane w porządku chronologicznym i obejmujące treści z zakresu wszystkich epok historycznych: od prehistorii po historię II połowy XX w. oraz przedmioty poświęcone podstawom warsztatu historycznego (*Wstęp do badań historycznych, Nauki pomocnicze historii*). Jest on następnie rozwijany na proseminariach i seminariach, a w zakresie wiedzy także na wykładach monograficznych. Przygotowaniu do badań historycznych towarzyszy doskonalenie biegłości językowej w zakresie języka nowożytnego, poznawanie podstaw języka łacińskiego oraz kształcenie specjalistyczne, przygotowujące do rynku pracy, które odbywa się w ramach wybranej przez studenta specjalności na studiach stacjonarnych i obowiązkowej specjalności zawodowej na studiach niestacjonarnych. W roku akademickim 2018/2019 studenci studiów stacjonarnych I stopnia mieli do wyboru *specjalność nauczycielską* albo *specjalność archiwistyczną*.

Treści kształcenia opisane – choć w niektórych przypadkach zbyt zwięzłe (np. *Historia średniowieczna Polski, Historia nowożytna Polski*) - w sylabusach tych zajęć w pełni zasadne z punktu widzenia określonych celów oraz nazwy przedmiotu nie odpowiadają jednak przypisanym do przedmiotów kierunkowych efektów uczenia się. Tak np. wskazane w sylabusie przedmiotu *Historia powszechna po 1945 r.* treści kształcenia odpowiadają celowi zajęć, którym „jest zapoznanie studentów z wybranymi zagadnieniami z zakresu historii powszechnej po II wojnie światowej, a także doskonalenie praktycznej umiejętności

gromadzenia i interpretowania źródeł do dziejów najnowszych oraz prezentowania wyników przeprowadzonych badań.” Nie pozwolą one zrealizować przypisanego do przedmiotu efektu K_W05: „Zna wybrane zagadnienia historii powszechnej (w zakresie pięciu głównych epok historycznych) w ujęciu chronologicznym i tematycznym”, bowiem treści obejmują wyłącznie okres II połowy XX wieku. Identyczny problem dotyczy także np. *Historii powszechnej 1918-1945*, *Historii Polski 1918-1945*, *Etnografia i etnologia Pomorza* i jest on – zdaniem ZO PKA – konsekwencją braku uszczegółowienia efektów kierunkowych. Nie wydaje się też zasadne przedstawienie studentom bogatej historii Pomorza od czasów średniowiecza po II wojnę światową, by zaliczając przedmiot *Historia Gdańska i Pomorza* w zakresie wiedzy zdobył on „podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu nauk humanistycznych w systemie nauk oraz ich specyfice przedmiotowej i metodologicznej” (K_W01) oraz „opanował fachową terminologię z zakresu nauk historycznych, jak też podstawową terminologię nauk humanistycznych i społecznych” (K_W03). Dla tak sformułowanych jedynych efektów z obszaru wiedzy należało dobrać nieco inne treści. Podobnie w przypadku *Historii ustroju administracyjnego ziem polskich XIX-XX wieku*. Treści skoncentrowane na historii struktur administracyjnych na ziemiach polskich od XVIII w. do III RP nie odpowiadają jednemu efektowi z obszaru wiedzy: „Orientuje się w działalności i aktualnej ofercie współcześnie działających instytucji kultury, a zwłaszcza ośrodków upowszechniających i popularyzujących wiedzę historyczną” (K_W22). Ten sam efekt jest jedynym w obszarze wiedzy zdefiniowanym dla przedmiotu *Paleografia czy Seminarium dyplomowego* i w żaden sposób nie odpowiadają mu opisane w sylabusie treści kształcenia (np. *Historia Polski i powszechna od średniowiecza po wiek XX na Seminarium dyplomowym*). Treści programowe, nie odpowiadają przypisanym do przedmiotów efektom uczenia się, jednak uwzględniają aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie historia. Zapewniają też uzyskanie wszystkich kierunkowych efektów uczenia się.

Treści programowe specjalności nauczycielskiej na studiach I stopniu nie w pełni uwzględniają treści kształcenia wymienione w rozporządzeniu MNiSW w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela z 17 stycznia 2012 r.. W przypadku dwóch kluczowych przedmiotów tworzących moduł 2 „Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne” czyli *Psychologii* i *Pedagogiki* brak treści z zakresu przygotowania do nauczania na II etapie edukacyjnym. Całość kształcenia koncentruje się na treściach właściwych dla przygotowania ogólnego. W przypadku *Dydaktyki historii* odpowiadającej modułowi 3 z ministerialnego rozporządzenia na odwrót – brak treści z zakresu podstaw dydaktyki (np. 1.4. czyli blok zagadnień związanych z systemem oświaty, 1.8. blok treści

poświęconych językowi jako narzędziu pracy nauczyciela). W sylabusach wszystkich przedmiotów oferowanych w ramach specjalności nauczycielskiej na studiach I stopnia treści programowe nie pozwalają na osiągnięcie przypisanych do przedmiotów efektów uczenia. Np. treści omawiane podczas ćwiczeń z emisji głosu słusznie koncentrują się na pracy nad prawidłowym oddechem i właściwą fonacją. Nie sposób jednak przy ich pomocy osiągnąć efektów związanych z naukami humanistycznymi („Opanował fachową terminologię z zakresu nauk historycznych, jak też podstawową terminologię nauk humanistycznych i społecznych.”). Tak, jak w przypadku innych przedmiotów niezwiązanych ze *specjalnością nauczycielską* problem rozbieżności treści programowych i efektów przypisanych do przedmiotów wynika z braku uszczegółowienia kierunkowych efektów uczenia się.

Studia II stopnia na ocenianym kierunku trwają 4 semestry i obejmują na obu specjalnościach: *nauczycielskiej w zakresie historii i wos* oraz *współczesne muzeum* po 930h zajęć. Treści przedmiotowe rozwijają, poszerzają i pogłębiają wiedzę i umiejętności zdobyte na studiach I stopnia. Takie przedmioty jak: *Metodologia historii, Historia historiografii, Warsztat naukowy historyka* służą wzmocnieniu ogólnych kompetencji badawczych studentów, *Historia wojskowości* oraz *Statystyka i demografia historyczna* – kompetencji specjalistycznych związanych z ściśle wyodrębnionym obszarem badań, zaś *Wykład monograficzny, Translatorium z języka łacińskiego lub nowożytnego (proseminarium językowe), Seminarium magisterskie* – rozwijaniu własnych, specyficznych zainteresowań naukowych i w przypadku tego ostatniego - prowadzeniu badań. O ile obligatoryjność pierwszych trzech w/w przedmiotów nie wzbudza wątpliwości, to zmuszanie wszystkich studentów do posługiwania się narzędziami statystycznymi czy poznania metodologii i wyników badań nad wojną i wojskowością wydaje się nieuzasadnione. Statystyka okaże się nieprzydatna studentom przygotowującym prace dyplomowe z historii myśli politycznej, historia wojskowości – zainteresowanym historią rodziny czy historią kobiet. ZO PKA rekomenduje wprowadzenie dodatkowych przedmiotów podobnie skonstruowanych do wyboru, które zapewniłyby studentom możliwość zdobycia kompetencji specjalistycznych zgodnych z obszarem prowadzonych przez nich badań. Zajęciom związanym z prowadzeniem badań historycznych towarzyszy doskonalenie biegłości językowej w zakresie języka nowożytnego oraz kształcenie przygotowujące do wejścia na zawodowy rynek pracy. To ostatnie odbywa się w ramach jednej z dwóch specjalności: *współczesne muzeum* – dostępnej wszystkim i *nauczycielskiej w zakresie historii i WOS* – dostępnej wyłącznie studentom posiadającym uprawnienia do nauczania w szkole podstawowej.

Opisany w odniesieniu do studiów I stopnia problem niezgodności treści programowych realizowanych na poszczególnych zajęciach z efektami uczenia się do nich przypisanymi na studiach II stopnia pojawia się zdecydowanie rzadziej. Niektórzy bowiem wykładowcy oprócz efektów kierunkowych definiowali własne efekty specyficzne dla przedmiotu, a zgodne z efektami kierunkowymi, inni bardziej adekwatnie dobierali efekty kierunkowe. Zdarza się jednak w niektórych sylabusach brak określenia treści (np. *Konserwacja muzealiów, Zabytkoznawstwo*) lub brak ich zgodności z efektami uczenia się (np. *Zarządzenia muzeum – omówienie na wybranych przykładach struktury, lokalizacji i budżetu muzeów, a także organizacji pracy w muzeum nie pozwoli z pewnością na osiągnięcie efektu K_W09: Rozumie zastosowania metod i narzędzi innych dyscyplin naukowych w pracy historyka*). Treści programowe, jakkolwiek w niektórych przypadkach nie odpowiadają przypisanym do przedmiotu efektom uczenia się, to uwzględniają aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie historia oraz w wybranych dyscyplinach nauk społecznych. Zapewniają też uzyskanie wszystkich kierunkowych efektów uczenia się.

Treści programowe specjalności nauczycielskiej na studiach II stopnia nie w pełni uwzględniają treści kształcenia wymienione w rozporządzeniu MNiSW z 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela. W module przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, który zgodnie z w/w rozporządzeniem winien być skoncentrowany na specyfice pracy opiekuńczo-wychowawczej w szkołach ponadpodstawowych treści omawiane podczas zajęć z *Psychologii* mają charakter ogólny (np. „Wprowadzenie – czym jest psychologia. Funkcje i zadania psychologii. Podstawowe terminy”, „Metody badawcze w psychologii – metody korelacyjne i eksperymentalne wraz z ich zastosowaniem”, „Podstawowe mechanizmy poznania społecznego. Teoria perspektywy w ocenie zdarzeń”, „Stereotypy i uprzedzenia”) i nie zostały wprost powiązane z żadnym etapem edukacyjnym (tylko jedno zagadnienie odnosi się do wieku adolescencji: „Zaburzenia osobowości. Narcyzm i zachowania roszczeniowe młodzieży uczącej się”). W module „przygotowania w zakresie dydaktycznym” treści programowe *Dydaktyki historii i Dydaktyki wos* uwzględniają treści wymienione w ministerialnych standardach, ale są częściowo nieaktualne. W sylabusach obowiązujących w roku akademickim 2018/2019 mowa jest bowiem o III i IV etapie edukacyjnym, metodach nauczania w gimnazjum, egzaminie gimnazjalnym, pomimo tego, że jest to ostatni rok funkcjonowania tego typu szkoły. Studenci przygotowani do pracy w gimnazjum, którzy ukończą studia w 2019 r. nie wykorzystają tego potencjału z powodu nieistnienia gimnazjów. Wiedza ta będzie miała jedynie walor historyczny, gdyż prawdopodobnie nie przyjdzie im uczyć ostatniego rocznika absolwentów

gimnazjów, który 1 września 2019 r. rozpocznie naukę w różnych typach szkół ponadpodstawowych.

Zarówno czas trwania studiów I i II stopnia, jaki i nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów na obu poziomach zapewniają osiągnięcie przez studentów wszystkich kierunkowych efektów uczenia się. Oszacowanie nakładu pracy studenta niezbędnego do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do poszczególnych przedmiotów na studiach I stopnia nie wzbudza zastrzeżeń. Na studiach II stopnia został on w kilku przypadkach oszacowany niewłaściwie. Wykładowi z „Zabytkoznawstwa” w ramach specjalności: współczesne muzeum, trwającemu 60h przypisano 5 pkt ECTS, podczas gdy wykładom z *Historii wojskowości* obowiązkowej dla wszystkich studentów oraz wykładom ze specjalności: nauczycielskiej w zakresie historii i wojsk, trwającym po 30h każdy przypisano tylko po 1 punkcie ECTS (*Współczesne stosunki międzynarodowe, Prawo Unii Europejskiej i integracja europejska*). Rozbieżności tej nie sposób wytłumaczyć ani różnicą w znaczeniu i liczbie uzyskiwanych efektów uczenia się, ani stopniem skomplikowania procesu weryfikowania efektów uczenia się i co za tym idzie rzeczywistą różnicą w nakładzie pracy studenta. W opinii ZO PKA pierwszy z w/w przedmiotów został znacząco przeszacowany, pozostałe niedoszacowane. 1 pkt ECTS oznacza bowiem wyłącznie słuchanie 30h wykładu. Zasadne jest przypuszczenie do zaliczenia pisemnego z *Prawo Unii Europejskiej i integracja europejska*, do zaliczenia ustnego z *Historii wojskowości*, obejmującego nie tylko treści wykładu, ale także lektury własne, studenci muszą się samodzielnie przygotować w czasie poza wykładem. Dla porównania: łączny nakład pracy studenta niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do 30h wykładu z *Podstaw prawnych ochrony dóbr kultury*, kończącego się egzaminem ustnym z treści wykładu i lektur własnych został oszacowany na 3 pkt ECTS. Jak przyznali studenci na spotkaniu z zespołem oceniającym, w ich opinii liczba punktów ECTS przypisana do przedmiotów odzwierciedla ich nakład pracy, a ta umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się.

Sekwencja zajęć na obu poziomach studiów oraz liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów zapewniają osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się. Każdy z programów studiów (I i II stopnia) na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych umożliwia wybór zajęć, którym łącznie przypisano więcej punktów ECTS niż wymagane 30% liczby wszystkich punktów koniecznych do ukończenia studiów na danym poziomie. Wybór ten umożliwia studentom elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia. W przypadku studiów II stopnia ZO PKA rekomenduje jeszcze większe jej uelastycznienie poprzez wprowadzenie dodatkowych

przedmiotów pozwalających na doskonalenie specjalistycznych narzędzi i metod badawczych potrzebnych w badaniach nad określoną tematyką, będących alternatywą dla *Statystyki i demografii historycznej* oraz przedmiotów przybliżających metodologię i wyniki badań w danej subdyscyplinie historycznej, będących kontrpropozycją dla *Historii wojskowości*. ZO PKA nie kwestionując deklaracji Jednostki dot. możliwości wyboru lektoratów z języków obcych zwraca jednak uwagę na konieczność skutecznego informowania o tym studentów. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA zwrócili bowiem uwagę na fakt, że nie wiedzieli, że zapisując się na lektorat mogą wybrać inny język niż angielski i analogicznie - przystępując do egzaminu na poziomie B2 wskazać inny język niż angielski. Takich informacji nie ma ani w programach studiów ani w opisach procesu kształcenia na stronie internetowej Jednostki. Brak skutecznej informacji oznacza, że deklarowany wybór jest wyborem pozornym. Jak zaznaczyli studenci na spotkaniu z zespołem oceniającym, w ich opinii metody kształcenia na wizytowanym kierunku mają monotony charakter i w dużej mierze polegają na lekturze podręczników podczas zajęć. Podkreślili, że nie mają możliwości wykorzystywania np. nowoczesnej, interaktywnej tablicy, która znajduje się w jednej z sal wykładowych. Mimo to uznali, że metody te umożliwiają osiągnięcie efektów uczenia się, jednak w żadnej mierze nie aktywizują one studentów i nie stymulują do samodzielnej pracy. Przyznali, że nie mają wiedzy o możliwości dołączenia do badań naukowych prowadzonych przez ich wykładowców, a zajęcia nie przygotowują ich do prowadzenia własnych badań naukowych. Podkreślili, że liczba godzin z języka obcego i stosowane metody umożliwiają jego panowanie na poziomie B2 lub B2+.

Programy studiów na kierunku historia I i II stopnia obejmują zajęcia związane z prowadzoną w uczelni działalnością badawczą w dyscyplinie historia, do której przyporządkowano kierunek studiów w wymiarze punktów ECTS wymaganym przepisami prawa. Przewidują także zajęcia skoncentrowane na pogłębianiu znajomości języka obcego. Na studiach I stopnia studenci zobligowani są do zaliczenia 120h lektoratu z języka obcego (8 pkt ECTS), a na studiach II stopnia – 60h lektoratu (4 pkt ECTS) i *Translatorium z języka łacińskiego lub nowożytnego* w wymiarze 60h (6 pkt ECTS). Program studiów na ocenianym kierunku, przyporządkowanym do dyscypliny historia i dziedziny nauk humanistycznych winien obejmować zajęcia z dziedziny nauk społecznych, którym przypisano nie mniej niż 5 pkt ECTS. Na studiach I stopnia wymóg ten spełniono wyłącznie na *specjalności nauczycielskiej*. Studenci zaliczyć bowiem muszą *Socjologię* (2 pkt ECTS), *Psychologię* (3 pkt ECTS) i *Pedagogikę* (3 pkt ECTS). Pozostali uczestniczyć będą wyłącznie w zajęciach z *Socjologii*, którym przypisano 2 pkt ECTS. Analogicznie, na studiach II stopnia wymóg

zagwarantowania zajęć z nauk społecznych w wymiarze min. 5 pkt ECTS spełniony został wyłącznie wobec studentów realizujących *specjalność nauczycielską z zakresu historii i wos*. Program ich studiów przewiduje bowiem *Psychologię* (2 pkt ECTS) i *Pedagogikę* (2 pkt ECTS) oraz blok zajęć z nauk o polityce i administracji (np. *Myśl polityczna* – 1 pkt ECTS, *Współczesne systemy polityczne* – 1 pkt ECTS). Studentom wybierającym *specjalność: współczesne muzeum* nie oferuje się żadnych zajęć z obszaru nauk społecznych. Na ocenianym kierunku studiów nie prowadzi się zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Zajęcia na kierunku historia prowadzone są w formie wykładu, proseminarium, seminarium oraz ćwiczeń (audytoryjnych lub laboratoryjnych). Zarówno na studiach I, jak i II stopnia wykłady obejmują niespełna połowę godzin przewidzianych programem studiów. Jednak na specjalnościach przygotowujących do wymagań rynku pracy udział wykładów jest niepokojąco większy. Na studiach I stopnia na *specjalności nauczycielskiej* stanowią one 55,55% łącznej liczby godzin zajęć przeznaczonych na kształcenie przygotowujące do zawodu nauczyciela. W formie wykładu odbywają się wszystkie zajęcia w module psychologiczno-pedagogicznym czyli 60h *Psychologii* i 60h *Pedagogiki*. Dobór tej formy zajęć jest niewłaściwy, nie stwarza bowiem odpowiednich warunków do osiągnięcia efektów uczenia się z zakresu umiejętności, określonych w rozporządzeniu ministra. Na *specjalności archiwistycznej* liczba godzin wykładów stanowi 68,75% ogółu godzin zajęć, na wygaszanej *specjalności: edukacja regionalna 50+* - 66,67%. Szczególnie niepokoi fakt, że w formie wykładu odbywają się zajęcia, poświęcone praktyce archiwalnej. Tak np. w formie wykładu odbywają się zajęcia z *Opracowania form aktowych okresu staropolskiego*, dla których sformułowano 4 efekty uczenia się z zakresu umiejętności (a tylko jeden z zakresu wiedzy). Dodatkowo wśród prezentowanych w sylabusie treści mowa jest o „praktycznej nauce samodzielnego opracowywania dokumentacji staropolskiej”. Wykład nie jest też odpowiednią formą dla zajęć *Systemy informacyjne w archiwach*, którym przypisano trzy efekty uczenia się z zakresu umiejętności i tylko jeden z wiedzy oraz dla *Teorii i metodyki archiwalnej* (po dwa efekty z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych i jeden z zakresu wiedzy). Na studiach II stopnia problem nadreprezentacji wykładów na specjalnościach przygotowujących do wykonywania czynności zawodowych jest jeszcze większy – na *specjalności nauczycielskiej* wykłady wypełniają 75% czasu przeznaczonego na przygotowanie do nauczania historii i wos w szkołach ponadpodstawowych, na *specjalności archiwistycznej* – 66,67% ogółu godzin zajęć. Ponownie, całe akademickie przygotowanie do wypełniania zadań opiekuńczo-wychowawczych (moduł 2) odbywa się w formie wykładów

(*Psychologia* – 30 h i *Pedagogika* – 30h). Nie może więc pozwolić na osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się z zakresu umiejętności wymaganych rozporządzeniem ministra w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela. ZO PKA rekomenduje także zróżnicowanie form zajęć dla bloku przedmiotów związanych z merytorycznym przygotowaniem do nauczania wos.

Metody kształcenia stosowane na studiach I i II stopnia odpowiadają przyjętym formom zajęć. Na wykładach prowadzący najczęściej wzbogacają swoją wypowiedź prezentacją multimedialną bądź włączają do zajęć elementy dyskusji (wykład konwersatoryjny). Na ćwiczeniach (audytoryjnych i laboratoryjnych), podczas seminariów i proseminariów dominuje dyskusja i analiza tekstów. Zdecydowanie rzadziej – rozwiązuje się zadania, przeprowadza ćwiczenia indywidualne i grupowe lub analizę przypadku, sporadycznie - pracuje metodą projektów. Metody te umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej oraz udział w pracach badawczych, pozwalają też studentom na osiągnięcie niemal wszystkich efektów uczenia się. Wątpliwości wzbudza jedynie możliwość osiągnięcia ważnego na studiach historycznych efektu z zakresu umiejętności „posiada umiejętność pisania w języku ojczystym z poprawnym zastosowaniem różnorodnych form pisarstwa historycznego” (efekt sformułowany identycznie dla studiów I stopnia - K_U15 i II stopnia – K_U16). W sylabusach brak bowiem informacji o metodach dydaktycznych służących doskonaleniu pisania w języku polskim i poznawaniu różnych rodzajów tekstów naukowych i popularnonaukowych. Wprawdzie podczas spotkania z ZO PKA nauczyciele akademicy wskazywali na proseminarium jako rodzaj zajęć skoncentrowany na tych właśnie umiejętnościach, ale w sylabusie tego przedmiotu jedyną metodą dydaktyczną jest „konwersatorium”. Różne formy pisarstwa historycznego (np. esej, recenzja, sprawozdanie) odnaleźć można wyłącznie w rubryce „forma zaliczenia”, ale metoda weryfikacji efektów uczenia się nie może być uznawana za metodę dydaktyczną. Z pewnością ocena pisemnej pracy zaliczeniowej, jeśli towarzyszyły jej uwagi dotyczące konstrukcji tekstu i jego poprawności językowej może przyczynić się do wzmocnienia umiejętności wypowiadania się w sprawach naukowych na piśmie. Jest to jednak wyłącznie pochodna procesu weryfikacji wiedzy i innych umiejętności ćwiczonych za pomocą analizy tekstu czy dyskusji podczas zajęć, niewystarczająca do osiągnięcia efektu K_U15 (K_U16) przez studentów o niższych kompetencjach językowych „na wejściu” czyli słabych wynikach egzaminu maturalnego z języka polskiego. ZO PKA rekomenduje więc wprowadzenie na zajęciach ze *Wstępu do badań historycznych* i *Proseminarium* (na studiach I stopnia) oraz z *Warsztatu naukowego historyka* (na studiach II stopnia) metod pozwalających na bieżące ćwiczenie umiejętności

pisania tekstów naukowych i popularnonaukowych w zakresie historii. W opinii studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA metody stosowane podczas zajęć mają monotony charakter - niektóre wykłady przybierają formę lektury podręcznika, a wykładowcy z rzadka sięgają po dodatkowe narzędzia dydaktyczne, szczególnie po dostępne w Jednostce narzędzia informatyczne (np. nie wykorzystuje się podczas zajęć tablicy multimedialnej). Brak też specjalistycznego oprogramowania pozwalającego na ćwiczenie umiejętności wymaganych przy archiwizacji dokumentu elektronicznego. Uwagi krytyczne dotyczyły głównie zajęć odbywanych w formie wykładu oraz oferowanych w ramach specjalności zawodowych, w mniejszym stopniu ćwiczeń w grupie przedmiotów kierunkowych. Metody stosowane podczas ćwiczeń oraz podczas seminariów i proseminariów stymulują studentów do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się, gwarantują możliwość realizowania indywidualnych ścieżek kształcenia. Metody stosowane podczas lektoratów i translatoriów umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 w przypadku studiów I stopnia lub B2+ na poziomie studiów II stopnia.

Na ocenianym kierunku studiów, zarówno na studiach I, jak i II stopnia praktyki zawodowe są obligatoryjne (z wyłączeniem wygaszanej specjalności: edukacja regionalna 50+). Stanowią one integralną część kształcenia zawodowego realizowanego w ramach specjalności: *nauczycielskiej* i *archiwistycznej* na studiach stacjonarnych I stopnia, specjalności: *współczesne systemy zarządzania dokumentacją* na studiach niestacjonarnych I stopnia, *specjalności nauczycielskiej w zakresie historii i wos* oraz *specjalności: współczesne muzeum* na studiach II stopnia.

Praktyka na specjalności nauczycielskiej na studiach I stopnia obejmuje łącznie 150 h i jest realizowana w szkole podstawowej po I roku studiów w wymiarze 70h oraz po II roku studiów w wymiarze 80h. Łączna liczba godzin praktyk (150h) jest zgodna ze standardami kształcenia nauczycieli, ale jej usytuowanie w programie studiów narusza obowiązujące przepisy. *Rozporządzenie MNISW z 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela* wymaga bowiem odrębnych praktyk w ramach modułu 2 (przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym) i w ramach modułu 3 (przygotowanie w zakresie dydaktycznym). Wprawdzie niedostępny na stronie Jednostki, ale przedłożony ZO PKA *Program praktyk pedagogicznych studentów Instytutu Historii UG (studia licencjackie – praktyka po I roku)* wyróżnia w 70h praktyk szkolnych po I roku moduł opiekuńczo-wychowawczy (30h) i moduł dydaktyczny (40h), ale ani program studiów ani sylabus przedmiotu *Praktyki pedagogiczne* takiego podziału nie uwzględnia. W rozporządzeniu

MNiSW z 17 stycznia 2012 r. stwierdzono także, że „Moduł 3 jest realizowany po module 2” (s.5). Skoro praktyka w wymiarze 30h jest częścią kształcenia psychologiczno-pedagogicznego (moduł 2), to winna się ona odbyć przed przystąpieniem do realizacji kształcenia w zakresie dydaktyki, co ma także swoje uzasadnienie merytoryczne. Student powinien najpierw poznać szkołę jako placówkę realizującą zadania opiekuńczo-wychowawcze, przyrzeć się relacjom uczeń-nauczyciel-rodzic, później zaś przystąpić do doskonalenia umiejętności dydaktycznych. W opisie modułu 2, zawartym w w/w rozporządzeniu stwierdza się także, że „Praktyka odbywa się równolegle z realizacją komponentu 2 tego modułu” (s. 6) czyli równolegle z przygotowaniem psychologiczno-pedagogicznym dla danego etapu edukacyjnego. Tymczasem zgodnie z programem *specjalności nauczycielskiej Dydaktyka historii* (moduł 3) zaczyna się w semestrze II przed rozpoczęciem praktyk wymaganych w module 2 i jest w tym semestrze realizowana równolegle z zajęciami z *Psychologii i Pedagogiki* (moduł 2). Ani cele kształcenia, ani efekty uczenia się, ani treści programowe określone w sylabusie *Praktyk pedagogicznych* nie wskazują na powiązanie praktyk z kształceniem w zakresie psychologiczno-pedagogicznym. Świadczy o tym w/w *Program praktyk pedagogicznych studentów Instytutu Historii UG (...)* wraz z załącznikiem zatytułowanym *Zakres kompetencji kształtowanych w trakcie praktyk pedagogicznych – opiekuńczo wychowawczych (moduł 2) i dydaktycznych (moduł 3) zawartych w Rozporządzeniu MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela*. Znajdujący się w nim wykaz czynności wymaganych od studentów podczas praktyki opiekuńczo-wychowawczej oraz podczas praktyki dydaktycznej umożliwia przygotowanie studentów do wypełniania zadań odpowiednio opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych, zgodnie z w/w rozporządzeniem. Należy jednak podkreślić, że efekty uczenia się przypisane praktykom pedagogicznym w sylabusie przedmiotu nie są specyficzne i pozostają w dość luźnym związku z w/w zestawem kompetencji kształtowanych podczas praktyk. Osiągnięcie kierunkowych efektów uczenia się wymienionych w sylabusie praktyk podczas ich trwania wydaje się niemożliwe i niezupełnie zasadne. To nie praktyka pedagogiczna powinna bowiem wyposażać studenta w „podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu nauk humanistycznych w systemie nauk oraz ich specyfice przedmiotowej i metodologicznej” (K_W01). Z taką wiedzą student powinien praktykę podejmować.

Praktyka na *specjalności nauczycielskiej w zakresie historii i wos*, obowiązkowa na studiach II stopnia obejmuje łącznie 210h i liczba ta jest zgodna z wymaganiami ministerialnymi, ale jej usytuowanie w programie studiów i powiązanie z poszczególnymi modułami, wymienionymi w *Rozporządzeniu MNiSW z 17 stycznia 2012 r. w sprawie*

standardów kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela nie spełnia wymaganych standardów. Praktyka w ramach modułu psychologiczno-pedagogicznego (moduł 2) winna bowiem trwać min. 30h, praktyka w ramach modułu dydaktycznego (moduł 3) – 120h i praktyka w ramach modułu 4 (przygotowanie do nauczania kolejnego przedmiotu) – 60h. Ani program studiów II stopnia ani przedstawiony ZO PKA sylabus przedmiotu *Praktyka zawodowa* takiego podziału nie uwzględnia. W programie studiów wyodrębniono natomiast 80h praktyki zawodowej i 130h praktyki zawodowej zadaniowej, która odbywana jest w ciągu roku akademickiego. Dopiero *Program praktyk pedagogicznych studentów Instytutu Historii UG (studia magisterskie – praktyka po I roku)* i *(studia magisterskie – praktyka w szkole ponadpodstawowej)* wyróżnia w 80h praktyk szkolnych po I roku moduł opiekuńczo-wychowawczy (20h) i moduł dydaktyczny (60h praktyk z modułu 4), a w 130h praktyki zadaniowej – 10h praktyk z modułu 2 i 120h praktyk z modułu 3. Zastrzeżenia sformułowane w odniesieniu do studiów I stopnia w sprawie niewłaściwego następstwa przedmiotów, w tym praktyk składających się na poszczególne moduły z ministerialnych standardów oraz braku w sylabusach praktyk efektów uczenia się specyficznych i adekwatnych do celów praktyki uznać należy za zasadne także dla studiów II stopnia.

Dobór miejsc odbywania praktyk oraz dostępne tam infrastruktura i wyposażenie są zgodne z celami praktyk i umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, określonych w *Rozporządzeniu MNISW w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela*. Metody oraz narzędzia weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk pedagogicznych nie pozwalają na stwierdzenie czy wszystkie efekty uczenia się przypisane do tych praktyk w w/w rozporządzeniu zostały zrealizowane (zob. kryterium 3).

Praktyka na specjalności archiwistycznej na studiach I stopnia odbywa się po I i po II roku studiów. W programie studiów nie określono jednak wymaganej do zaliczenia minimalnej liczby godzin praktyk. Wskazano jedynie tygodniowy czas praktyk: 2 tygodnie po I roku i 4 tygodnie po II roku studiów. Kwestię tę doprecyzowuje sylabus, w którym podano łączną liczbę godzin praktyk -220, co w przeliczeniu na tygodnie daje powyżej 35h praktyk zawodowych w tygodniu. Liczba godzin praktyk ich usytuowanie w programie studiów, treści kształcenia określone w ramowym programie praktyk (nieдоступnym na stronie internetowej Jednostki) pozwalają na osiągnięcie celów praktyki. Trudno jednak stwierdzić, czy gwarantują też osiągnięcie przypisanych do praktyki efektów uczenia się. Nie sformułowano bowiem dla praktyki archiwalnej efektów specyficznych, przypisano jej niektóre efekty kierunkowe, przynajmniej w części – słabo powiązane z celami kształcenia. Tak np. wątpliwe jest

osiągnięcie podczas praktyki w archiwum efektu: „Opanował i stosuje podstawowe umiejętności badawcze w zakresie nauk historycznych korzystając z zaleceń i wskazówek opiekuna naukowego” (K_U03), skoro celem praktyki jest „nabycie przez studentów doświadczenia i umiejętności praktycznych w zakresie specjalności archiwistycznej, a także zapoznanie z podstawowymi problemami archiwów i zadaniami realizowanymi przez archiwistów”.

Praktyka zawodowa na *specjalności: współczesne muzeum* na studiach II stopnia w wymiarze 70h odbywa się – według *Regulaminu studenckich praktyk zawodowych na kierunku Historia – współczesne muzeum* – „w ramach II semestru studiów magisterskich”. Program studiów tego przypisania nie uwzględnia i zaliczenie praktyk lokuje w semestrze IV. ZO PKA nie miał wglądu do sylabusu praktyk na *specjalności: współczesne muzeum*, nie sposób więc stwierdzić, czy liczba godzin praktyk i treści kształcenia pozwalają na osiągnięcie przypisanych im efektom uczenia się. Wymienione w *Regulaminie...* cele praktyk muzealnych zostały sformułowane tak szeroko, że okres ok. dwóch tygodni na ich osiągnięcie uznać należy za zdecydowanie za krótki. Nie sposób bowiem w tak krótkim okresie czasu nauczyć się np. „wykorzystywania posiadanej wiedzy historycznej przy organizacji i prezentacji wystaw” czy „organizacji lekcji muzealnych oraz imprez o charakterze edukacyjnym i kulturalnym”.

Dobór miejsc odbywania praktyk na specjalności archiwistycznej i specjalności: współczesne muzeum oraz dostępne tam infrastruktura i wyposażenie są zgodne z celami praktyk. Wobec niewłaściwego dla obu tych praktyk sformułowania efektów uczenia się lub ich braku nie można stwierdzić, że miejsca, w których praktyki się odbywają umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się właściwych dla tych praktyk.

Organizacja wszystkich praktyk zawodowych na ocenianym kierunku studiów i nadzór nad ich realizacją odbywa się w oparciu o zasady formalnie przyjęte i częściowo opublikowane na stronie internetowej (brak szczegółowych programów praktyk). Wskazują one osoby, które odpowiadają za organizację i nadzór nad praktykami oraz określają zakres ich zadań i odpowiedzialności, wymieniają kryteria, które muszą spełniać placówki, w których studenci odbywają praktyki zawodowe, przewidują reguły zatwierdzania miejsca odbywania praktyki samodzielnie wybranego przez studenta, warunki kwalifikowania na praktykę, a także procedurę potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w miejscu pracy. Kompetencje i doświadczenie opiekunów praktyk oraz ich liczba umożliwiają prawidłową realizację praktyk. Należy zwrócić jednak uwagę na fakt, że za przebieg praktyki pedagogicznej oraz jej zaliczenie odpowiada wyłącznie dydaktyk historii, podczas gdy praktyka ta realizuje także cele opiekuńczo-wychowawcze. ZO PKA rekomenduje więc

włączenie do organizacji praktyk w szkole oraz procesu weryfikacji i oceny uzyskanych w ich trakcie efektów uczenia się pedagoga lub psychologa, uczestniczącego w przygotowaniu psychologiczno-pedagogicznym (moduł 2).

Zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych organizacja procesu kształcenia, tj. rozplanowanie zajęć oraz harmonogram egzaminów i zaliczeń jest zgodna z higieną pracy, zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczzonego na nauczanie i uczenie się, pozwala studentom na równomierne rozłożenie wysiłku w czasie.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe realizowane na ocenianym kierunku studiów uwzględniają aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie historia oraz wyniki działalności naukowej w tej dyscyplinie, w doskonałej większości prowadzonej na Wydziale Historycznym UG. Jednak brak specyficznych efektów uczenia się sformułowanych dla poszczególnych zajęć lub grup zajęć, w tym praktyk zawodowych oraz w wielu przypadkach niewłaściwe przypisanie efektów kierunkowych przyczyniło się do częstych w sylabusach niezgodności treści kształcenia z efektami uczenia się. Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć (z wyłączeniem specjalności nauczycielskiej), a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Niektóre przedmioty na studiach II stopnia zostały jednak przeszacowane, inne niedoszacowane. Metody kształcenia jakkolwiek niezbyt zróżnicowane są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie kształcenia oraz umożliwiają studentom choćby w stopniu minimalnym osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Pogłębionej refleksji wymaga jednak kształcenie umiejętności pisania różnych rodzajów tekstów naukowych i popularnonaukowych – tak, by nie odbywało się ono przy okazji weryfikacji innych efektów uczenia się. Jednostka nie zapewnia wszystkim studentom zajęć z nauk społecznych w wymiarze określonym przepisami. Organizacja praktyk zawodowych, w tym formalna strona tego procesu oraz dobór miejsc praktyk i dostępna tam infrastruktura, kompetencje opiekunów praktyk nie wzbudzają żadnych wątpliwości. ZO PKA stwierdził jednak szereg rozbieżności pomiędzy zapisami w sylabusach praktyk, programie studiów i szczegółowych programach praktyk zawodowych dotyczących długości trwania praktyk (specjalność archiwistyczna), miejsca ich w programie studiów

(specjalność: współczesne muzeum), celach i efektach uczenia się. Poważnych zmian na ocenianym kierunku studiów wymaga kształcenie przygotowujące do zawodu nauczyciela, szczególnie w zakresie modułu psychologiczno-pedagogicznego. Ani forma zajęć z psychologii i pedagogiki, ani stosowane metody dydaktyczne nie pozwalają na osiągnięcie szczegółowych efektów kształcenia z zakresu umiejętności sformułowanych w *rozporządzeniu MNiSW w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela*. W sylabusach tych przedmiotów brak także odniesienia do etapów edukacyjnych, całość przygotowania psychologiczno-pedagogicznego ma zatem charakter wyłącznie ogólny. Praktyka opiekuńczo-wychowawcza odbywa się wbrew wymaganiom rozporządzenia równoległe z praktyką dydaktyczną. Jednostka nie zadbała też o właściwe następstwo modułów przewidzianych w standardach kształcenia przyszłych nauczycieli. O uznaniu kryterium 2 za spełnione tylko częściowo zdecydowały więc uchybienia w realizacji zapisów *Rozporządzenia MNiSW z 17 stycznia 2012 r. o standardach kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela*, brak zajęć z nauk społecznych w wymiarze min. 5 pkt. ECTS na obu poziomach studiów, brak w wielu sylabusach zajęć spójności między efektami a treściami kształcenia, brak specyficznych efektów i celów kształcenia w przypadku praktyk zawodowych, błędy w oszacowaniu nakładu pracy studenta na studiach II stopnia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

1. Po sformułowaniu specyficznych efektów uczenia się dla poszczególnych przedmiotów, należy skorelować z nimi treści kształcenia.
2. Należy dostosować treści kształcenia na specjalności nauczycielskiej na obu poziomach studiów do wymagań *rozporządzenia MNiSW z 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela*.
3. Należy na obu poziomach studiów zapewnić wszystkim studentom zajęcia z nauk społecznych, do których łącznie przypisanych będzie nie mniej niż 5 pkt ECTS.
4. Należy zweryfikować oszacowanie nakładu pracy studenta w odniesieniu do zajęć na studiach II stopnia.
5. Należy zróżnicować formę zajęć z *Psychologii* i *Pedagogiki* na specjalności nauczycielskiej na obu poziomach studiów tak, by możliwe było osiągnięcie efektów uczenia się z zakresu umiejętności, sformułowanych w *rozporządzeniu MNiSW z 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela*.

6. Należy sformułować specyficzne efekty uczenia się dla praktyk zawodowych, właściwe dla każdej specjalności.
7. Należy uzgodnić zapisy w programach i regulaminach praktyk oraz sylabusach praktyk dot. celów i efektów praktyk oraz kształconych umiejętności.
8. Należy zorganizować Organizacja obowiązkowe wizyty studyjne w I semestrze w placówkach będących przykładem miejsc pracy dla specjalizacji innych niż nauczycielska, organizacja spotkań z osobami wykonującymi zawody powiązane ze specjalizacjami. Dzięki temu wyobrażenie o formach, sposobie, trybie, warunkach, wadach i zaletach pracy w zawodach, których wykonywanie umożliwi ukończenie proponowanych specjalizacji, będzie pełniejsze, a podejmowany wybór bardziej świadomy.
9. Należy zmienić harmonogram zajęć, w tym praktyk zawodowych na specjalności nauczycielskiej na obu poziomach studiów tak, by – zgodnie z *rozporządzeniem MNiSW z 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela* – moduł 3 rozpoczynał się dopiero po ukończeniu kształcenia w zakresie psychologiczno-pedagogicznym.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Rekrutacja na studia I i II stopnia na kierunku *Historia* odbywa się na podstawie Uchwały Senatu. Warunki rekrutacji, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne przedstawione w systemie IRK i opublikowane na stronie Wydziału Historycznego są przejrzyste, selektywne i bezstronne, zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na ocenianym kierunku studiów. Osobom z niepełnosprawnością zapewniają też pełny udział w procesie rekrutacyjnym. Zasady rekrutacji na studia na spotkaniu z zespołem oceniającym zostało określone jako jasne i przejrzyste. W opinii studentów, każdy miał równe szanse w procesie rekrutacji. Uznali oni warunki rekrutacji za bezstronne i zapewniające kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na ocenianym kierunku.

Podstawą rekrutacji na studia licencjackie (stacjonarne i niestacjonarne) jest konkurs świadectw maturalnych, w którym brane są pod uwagę wyniki egzaminu maturalnego z języka polskiego, jednego języka obcego spośród sześciu do wyboru (angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego, niemieckiego, rosyjskiego, włoskiego), jednego przedmiotu spośród zróżnicowanej grupy przedmiotów do wyboru (historia, historia sztuki, WOS, geografia, filozofia, matematyka, język kaszubski, język łaciński i kultura antyczna).Każdemu

przedmiotowi przypisano mnożnik – oba języki (polski i obcy) mnożone są razy 0,25, historia - 0,5, pozostałe przedmioty do wyboru – 0,4. Zasady rekrutacji faworyzują poziom rozszerzony egzaminów maturalnych, każdy bowiem wynik z egzaminu maturalnego, zdawanego na poziomie rozszerzonym mnożony jest dodatkowo przez współczynnik 1,5, nie wymagają jednak poziomu rozszerzonego choćby z jednego przedmiotu maturalnego. Kandydat może więc legitymować się świadectwem maturalnym z wynikami z tylko trzech obligatoryjnych przedmiotów (język polski, matematyka, język obcy), w dodatku zdanych na poziomie podstawowym. Oznacza to, że w przypadku niewielkiej konkurencji na studia I stopnia na kierunku *historia*, przygotowujące do prowadzenia badań w dyscyplinie historia przyjęty zostanie kandydat, który nie tylko nie zdawał matury z historii, ale ledwie zdał maturę w zakresie podstawowym. Na te same studia, z tym samym programem kształcenia przyjęty zostanie kandydat, który osiągnął bardzo dobre wyniki nie tylko z języka polskiego i języka obcego, ale także z matury na poziomie rozszerzonym z historii. Zgodnie z zasadami rekrutacji przyjęci zostaną także laureaci olimpiad przedmiotowych (np. mediewistycznej czy wiedzy o Gdańsku). Kompetencje tych studentów „na wejściu”, szczególnie z obszaru wiedzy i umiejętności ściśle związanych z dyscypliną historia będą skrajnie różne i przy tej samej ścieżce kształcenia szanse na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia w przypadku pierwszego z nich – minimalne. Przewaga liczebna studentów o takich kompetencjach może w istotny sposób przyczynić się do obniżenia poziomu zajęć adresowanych do wszystkich studentów, zniechęcając tym samym studentów o zaawansowanej wiedzy i umiejętnościach do kontynuowania studiów historycznych. ZO PKA rekomenduje więc rozważenie systemowego wsparcia studentów z najsłabszymi wynikami maturalnymi i bez egzaminu z historii dodatkowym kursem wyrównującym lub podniesienia wymagań rekrutacyjnych.

Podstawą rekrutacji na studia magisterskie jest konkurs ocen na dyplomie. Dodatkowym kryterium, stosowanym tylko w sytuacji, gdy liczba osób z taką samą oceną na dyplomie może spowodować przekroczenie limitu przyjęć, jest średnia ocen z toku studiów. O przyjęcie na studia mogą ubiegać się absolwenci wszystkich kierunków studiów. Oznacza to, że na studiach magisterskich na kierunku *historia* znaleźć może się zarówno absolwent tego samego kierunku, jak i absolwent studiów z obszaru nauk ścisłych czy przyrodniczych. O ile pierwszy z nich podczas studiów I stopnia został przygotowany do prowadzenia badań w dyscyplinie historia, do której przypisano też studia II stopnia, to pozostali takiego przygotowania nie posiadają. W tym samym czasie czyli w ciągu czterech semestrów muszą jednak zostać włączeni do badań naukowych i przedstawić pracę dyplomową świadczącą o opanowaniu warsztatu badawczego historyka. Program studiów nie przewiduje rozwiązania systemowego,

które gwarantowałyby możliwość uzupełnienia niezbędnych kompetencji. W tych okolicznościach osiągnięcie założonych efektów kształcenia w ciągu czterech semestrów studiów magisterskich w przypadku absolwentów kierunków spoza obszaru nauk humanistycznych i społecznych jest niemożliwe. ZO PKA rekomenduje więc wprowadzenie obowiązku uzupełniania brakujących kompetencji wybranymi zajęciami ze studiów licencjackich lub innego narzędzia pozwalającego na nadrobienie braków kompetencyjnych albo podniesienie wymagań rekrutacyjnych.

Zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów określa *Uchwała Senatu UG 28/15 z 26 III 2015 r. w sprawie organizacji potwierdzania efektów uczenia się* (zm. *Uchwałą Senatu UG nr 53/15 z dnia 25 VI 2015 r.*). Opisane w niej – ale niedostępne na stronie internetowej Wydziału i Uczelni - procedury, narzędzia i kryteria oceny efektów uczenia się zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny stopnia ich osiągnięcia, jak i adekwatności do efektów zdefiniowanych w programie studiów.

Uznawanie efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej przebiega zgodnie z zasadami i procedurami opisanymi w Regulaminie studiów UG (rozdz. 4, § 27), dostępnym na stronie internetowej Uczelni. Podejmując decyzję o uznaniu efektów kształcenia dziekan kieruje się zbieżnością efektów kształcenia zdefiniowanych dla danych przedmiotów, przypisaną im liczbą punktów ECTS, formą i liczbą godzin zajęć, jak i sposobem ich zaliczania. Regulamin studiów określa także zasady przeniesienia się na studia z innej uczelni lub z innego kierunku na tej samej uczelni. Szczegółowe warunki przeniesienia określa dziekan. Osobie przenoszącej się uznawane są zaliczone dotąd etapy studiów, pod warunkiem uzupełnienia wskazanych różnic programowych.

Podstawowe zasady sprawdzania i oceniania osiągniętych efektów kształcenia określa Regulamin Studiów UG, uzupełnia je *Regulamin oceniania egzaminów i zaliczeń pisemnych na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Gdańskiego*. Regulamin nakłada na prowadzących obowiązek wyjaśnienia studentom przed rozpoczęciem egzaminu/kolokwium/zaliczenia sposobu oceniania, podania maksymalnej liczby punktów możliwej do zdobycia w każdym zadaniu, wyznaczenia progów punktowych dla poszczególnych ocen oraz w przypadku pytań testowych – wskazania czy są to pytania wielokrotnego czy jednokrotnego wyboru. Zakazuje przyznawania punktów ujemnych za nieprawidłową odpowiedź oraz wyraźnie wskazuje na wyższą wagę pytań sprawdzających umiejętności niż znajomość faktografii. Należy jednak zauważyć, że wszystkie te zasady sformułowano wobec pisemnych prac egzaminacyjnych, które dominują, ale nie wyczerpują katalogu metod weryfikacji efektów kształcenia,

stosowanych na ocenianym kierunku. Zarówno na studiach licencjackich, jak i magisterskich na kierunku historia studenci oceniani są także za udział w dyskusji, wykonywanie ćwiczeń praktycznych podczas zajęć (np. analizy źródła), przygotowanie referatów i prezentacji multimedialnych oraz dłuższych prac pisemnych, np. esejów i recenzji. Z analizy sylabusów zajęć wynika, że stosowane metody są zróżnicowane i zapewniają możliwość weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

ZO PKA dokonał przeglądu wybranych prac etapowych. Wszystkie były punktowane i ocenione, wszystkie pozwalały na weryfikację efektów uczenia się i ocenę stopnia ich osiągnięcia, a ich forma dobrana została właściwie. Zdecydowana większość wykładowców precyzyjnie określa też kryteria oceny. Należy jednak zwrócić uwagę na niewłaściwe uwzględnianie frekwencji przy wystawianiu ocen, obecne w sylabusach niektórych przedmiotów, szczególnie w ramach specjalności archiwistycznej np. *Historia ustroju administracyjnego ziem polskich XIX-XX w.*, *Zarządzanie dokumentacją we współczesnej instytucji* (frekwencja – 40%), *Opracowanie akt spraw*, *Wstęp do archiwistyki*, *Współczesne nieaktowe rodzaje materiałów archiwalnych i ich opracowanie* (frekwencja – 25%). O ile obecność na zajęciach może być warunkiem zaliczenia zajęć (przystąpienia do weryfikacji efektów uczenia się), nie pozwala jednak na ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych efektów. Studenci zgromadzeni na spotkaniu z ZO PKA nie zgłosili większych zastrzeżeń wobec metod i kryteriów oceniania. Potwierdzili, że cały proces weryfikacji efektów kształcenia omawiany jest z nimi szczegółowo podczas pierwszych zajęć. Studenci wiedzą, że w razie zaistnienia sytuacji konfliktowej związanej z procesem weryfikacji efektów kształcenia procedurę postępowania określa *Regulamin Studiów UG* (§ 18). Zwrócili jednak uwagę na zdarzające się przypadki braku przejrzystości przy wystawianiu ocen i ich małej wiarygodności. Studenci uważają, że nie zawsze są oceniani sprawiedliwie, a wiele zależy od nastroju osoby prowadzącej zajęcia. Postulowali wzmocnienie informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się i uzasadniającej wystawioną ocenę.

Metody oceniania związane ze sprawdzaniem umiejętności językowych obejmują testy, sprawdziany, tłumaczenia, ocenę wypowiedzi ustnych oraz pisemnych studentów i umożliwiają sprawdzenie opanowania języka na poziomach B2 na studiach I stopnia i B2+ ESOKJ na studiach II stopnia. Jednostka weryfikuje także osiąganie efektów kształcenia przypisanych do praktyk zawodowych – obowiązkowych zarówno na studiach licencjackich, jak i magisterskich. Tylko w przypadku specjalności nauczycielskiej weryfikacja ta kończy się zaliczeniem na ocenę, pozostałe praktyki (na specjalności archiwalnej i muzealnej) zaliczane są bez oceny. Zdaniem ZO PKA brak merytorycznego uzasadnienia dla tego zróżnicowania,

odmiennego traktowania studentów podejmujących kształcenie zawodowe w ramach tego samego kierunku studiów. Podstawą zaliczenia każdej praktyki jest wypełniony dziennik praktyk, zawierający szczegółowe informacje o wykonywanych przez studenta czynnościach w każdym kolejnym dniu praktyki oraz ocena przebiegu praktyki wyrażona przez zakładowego opiekuna praktyk na formularzu, przygotowanym przez jednostkę. Każda ze specjalności posługuje się innym formularzem, w mniejszym bądź większym stopniu przydatnym do weryfikacji efektów uczenia się przypisanych do praktyk. Tak np. „Opinia” wystawiana przez szkołę, w której odbywały się praktyki nauczycielskie zawiera pytania o: „przygotowanie rzeczowe z podkreśleniem stwierdzonych braków”, „przygotowanie metodyczne z podkreśleniem stwierdzonych braków”, „postawę w klasie i w szkole”, „inne zauważone dodatnie i ujemne cechy studenta”, liczbę godzin praktyk z rozbiciem na praktyki opiekuńczo-wychowawcze i dydaktyczne, lekcje hospitowane i prowadzone. Tak skonstruowany formularz w żaden sposób nie odnoszący się do efektów uczenia się nie pozwala na stwierdzenie, czy i w jakim stopniu zostały one osiągnięte. Nie pozwala też na wymaganą *Rozporządzeniem MNiSW z 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela* osobną ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się oczekiwanych od praktyk w ramach przygotowania psychologiczno-pedagogicznego i przygotowania dydaktycznego. Opinia kończy się bowiem jedną oceną wyrażoną stopniem w skali od 2 do 5. Ocena ta nie jest weryfikowana przez akademickiego opiekuna praktyk i jest uznawana za ostateczną ocenę praktyk (pisywana do USOS), pomimo, że w jego opinii w większości przypadków nauczyciele zawyżają oceny, nie chcąc sprawiać przykrości studentom. ZO PKA za konieczne uważa zmodyfikowanie formularza „Opinii” tak, by pozwalał on na weryfikację efektów uczenia w sposób zgodny z wymaganiami rozporządzenia oraz rekomenduje wprowadzenie dodatkowego narzędzia pozwalającego uczelnianemu opiekunowi praktyk na weryfikację stopnia osiągnięcia efektów przypisanych do praktyk. Inaczej skonstruowany został formularz „Oceny przebiegu praktyki studenckiej” obowiązujący na specjalności „Współczesne muzeum”. Zawiera on opinię o praktykancie oraz tabelkę z efektami uczenia się przypisanymi do praktyki zawodowej i rubrykami do zakreślenia odpowiedzi TAK/NIE, pozwalającej na stwierdzenie czy dany efekt został osiągnięty. Zgodnie z założeniem, że praktyka ta zaliczana jest bez oceny formularz nie przewiduje oceny stopnia ich osiągnięcia. ZO PKA rekomenduje jednak ujednoczenie sposobu zaliczania praktyk na wszystkich specjalnościach poprzez wprowadzenie zaliczenia na ocenę i tym samym dostosowanie formularza do tego typu zaliczenia.

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku modułów zajęć związanych z przygotowaniem do zawodu nauczyciela w związku z dominacją wykładowych form zajęć

w zakresie realizacji modułu 2 (przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne) nie w pełni gwarantują sprawdzenie stopnia osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia związanych z umiejętnościami i kompetencjami społecznymi określony w standardach kształcenia nauczycieli. Sylabusy przedmiotów z zakresu psychologii i pedagogiki przewidują tylko jedną formę weryfikacji efektów kształcenia – egzamin lub zaliczenie, w większości pisemne (np. Psychologia i Pedagogika na studiach I stopnia – egzamin pisemny testowy, Psychologia na studiach II stopnia – zaliczenie pisemne w postaci testu). Na studiach I stopnia nie ocenia się także stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do psychologii i pedagogiki – w sylabusach obu przedmiotów mowa jest bowiem o zaliczeniu bez oceny.

Proces dyplomowania na ocenianym kierunku odbywa się zgodnie z Regulaminem Studiów UG (rozdz. 5.) i składa się z dwóch etapów: przygotowania i oceny pracy dyplomowej oraz złożenia egzaminu dyplomowego. Opiekunami prac dyplomowych na studiach II stopnia są wyłącznie nauczyciele akademicy z tytułem naukowym profesora lub stopniem naukowym doktora habilitowanego, na studiach I stopnia – także nauczyciele ze stopniem doktora. W tym przypadku jednak recenzentem jest wykładowca ze stopniem naukowym doktora habilitowanego lub tytułem naukowym profesora. Analiza losowo wybranych prac dyplomowych (licencjackich i magisterskich) pokazuje, że kompetencje i zainteresowania naukowe promotorów nie zawsze są zgodne z zakresem merytorycznym prac powstających pod ich opieką (zob. zał. 3). Wątpliwości wzbudza także dobór recenzentów. Tak np. historyk średniowiecza raz był opiekunem pracy licencjackiej z epoki nowożytnej, innym razem – z XX wieku, za każdym razem recenzentem tych prac był badacz XIX wieku. Recenzentem pracy licencjackiej z XIX wieku był metodolog zajmujący się historią średniowieczną i nowożytną, opiekunem pracy magisterskiej o dwudziestoleciu międzywojennym był badacz historii biblijnej i staroorientalnej, zaś recenzentem innej pracy magisterskiej o dwudziestoleciu międzywojennym była badaczka średniowiecza. Bywa także, że tematyka prac dyplomowych znacząco odbiega od specjalizacji naukowej promotorów, co ma swoje konsekwencje dla jakości prowadzonych przez studentów badań. Przykładem mogą być prace z historii kobiet XIX i XX wieku, prowadzone wprawdzie przez badaczy tej epoki, ale mających w swoim dorobku publikacje z zakresu dziejów Kościoła katolickiego oraz historii rosyjskiej i polskiej myśli filozoficznej czy też z historii Inflant i Rosji XIX i pocz. XX wieku. Zdaniem ZO PKA przyczyną tego zjawiska jest stosowany w Instytucie Historii system organizacji seminariów dyplomowych, które uruchamiane są rokrocznie wyłącznie dla jednego rocznika studentów. W roku akademickim 2018/2019 oferowano 4 seminaria licencjackie: dwa prowadzone przez historyków XX wieku, jedno prowadzone przez badacza XIX wieku i jedno – metodologa

epoki nowożytnej, 4 seminaria magisterskie dla I roku studiów – dwa prowadzone przez specjalistów historii XIX wieku, jedno przez historyka XX wieku i jedno przez mediewistę oraz 4 seminaria magisterskie dla II roku studiów – dwa prowadzone przez badaczy XIX i pocz. XX wieku i dwa przez historyków epoki nowożytnej. Można przyjąć, że oferta ta w stopniu minimalnym spełnia oczekiwania studentów zainteresowanych poszczególnymi okresami historycznym (zwykle większym w odniesieniu do dziejów najnowszych niż epok danych), ale nie uwzględnia zróżnicowania problematyki, którą w swoich badaniach podejmują studenci. Tak np. żaden z prowadzących seminaria z epok najnowszych na II roku studiów magisterskich nie zajmował się dotąd historią kobiet, która – o czym świadczą tematy prac dyplomowych z ostatnich lat – cieszy się dużym zainteresowaniem studentów. Student zainteresowany tą tematyką musiałby zatem trafić pod opiekę nauczyciela akademickiego bez doświadczenia badawczego w tym obszarze, choć specjalistów od historii kobiet w XIX i XX wieku w Instytucie Historii UG nie brakuje. ZO PKA rekomenduje więc zmianę systemu organizacji seminariów dyplomowych tak, by rzeczywiście zapewnić studentom wybór seminarium odpowiedniego nie tylko ze względu na epokę historyczną, ale także problematykę badawczą. Na jego brak zwracali też uwagę studenci podczas spotkania z ZO PKA. Poprawy wymaga także system zatwierdzania tematów prac dyplomowych, by nie dochodziło do powstawania prac pod opieką badaczy innych epok.

Obowiązujące na ocenianym kierunku studiów zasady dyplomowania nie odnoszą się do wymagań merytorycznych stawianych pracom na poszczególnych poziomach studiów. Analiza losowo wybranych prac dyplomowych pokazała, że konieczne jest zdefiniowanie różnicy między pracą licencjacką a magisterską, uspoźnienie oczekiwań wobec pracy dyplomowej na studiach I i II stopnia i odniesienie ich do kierunkowych efektów uczenia się. Wśród prac licencjackich są bowiem takie, które przygotowane zostały w oparciu o literaturę przedmiotu, a źródła przywołano wyłącznie w celach ilustracyjnych oraz takie, w których autorzy wnioskowali na podstawie analizy źródeł historycznych – jednego źródła lub jednego typu źródeł albo kilku źródeł różnego typu, co podczas spotkania nauczycieli akademickich z ZO PKA uznane zostało za cechę pracy magisterskiej. Z rzadka analizie tej towarzyszyła refleksja o wiarygodności wykorzystywanych materiałów źródłowych. Tymczasem biorąc pod uwagę efekty kształcenia sformułowane dla studiów I stopnia na kierunku historia, szczególnie efekt K_U08 („Student prowadzi krytyczną analizę źródeł historycznych i interpretuje je stosując podstawowe metody badawcze i wybrane elementy warsztatu historyka”) każda praca licencjacka powinna sprawdzać umiejętność krytycznej analizy źródła historycznego. Wydaje się, że przy mocno zróżnicowanych kompetencjach studentów „na wejściu” (zob. fragment dot.

rekrutacji) efekt ten, świadczący o umiejętności prowadzenia badań historycznych, sformułowano na wyrost, zwłaszcza, że celem studiów I stopnia winno być przygotowanie do prowadzenia badań, a studiów II stopnia – ich prowadzenie. Konieczna jest zatem pogłębiona refleksja o weryfikowaniu pracą licencjacką kluczowych efektów uczenia się, potwierdzających co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań naukowych. Uspójnienie wymagań wobec prac dyplomowych zwiększy porównywalność wystawianych ocen. Te same oceny wystawione dla prac o różnym stopniu trudności utrudniają bowiem porównywanie osiągnięć studentów.

Egzamin i praca dyplomowa na kierunku historia są ze sobą ściśle powiązane. Zarówno na studiach licencjackich, jak i magisterskich podczas egzaminu zadawane są trzy pytania, z których jedno dotyczy epoki historycznej, której dotyczyła praca dyplomowa, drugie - zagadnień poruszanych w pracy, trzecie – metodologii badań lub źródeł wykorzystywanych w pracy. ZO PKA zachęca więc do rozważenia możliwości obowiązkowego udostępniania studentom na kilka dni przed terminem egzaminu dyplomowego obu recenzji pracy dyplomowej, dzięki czemu egzamin sprawdziłby umiejętności polemiczne dyplomanta, na które składają się m.in. kształtowane podczas studiów umiejętności formułowania i argumentowania własnego zdania. Wszystkie prace dyplomowe podlegają procedurze antyplagiatowej, zgodnie z *Regulaminem antyplagiatowym dla prac dyplomowych*, obowiązującym na Wydziale Historycznym UG.

Na spotkaniu z ZO PKA studenci przyznali, że w ich opinii nie zawsze są oceniani sprawiedliwie, a wiele zależy od nastroju osoby prowadzącej zajęcia, choć zaznaczyli, że formy weryfikacji efektów uczenia się są dostosowane do form zajęć. Podkreślili, że prowadzący zajęcia informuje o sposobach weryfikacji na pierwszych zajęciach. Uczelnia zapewnia możliwość zaliczenia w poprawkowym terminie przedmiotu i uzyskania zgody na egzamin komisyjny.

Studenci ocenianego kierunku mają możliwość uczestniczenia w pracach koła naukowego, które prowadzi własne projekty badawcze i podejmuje się działalności popularyzatorskiej oraz współpracuje z Kołem Naukowym Doktorantów Historii, organizując wspólne konferencje naukowe. Najlepsze wystąpienia konferencyjne studentów oraz wyróżniające się prace magisterskie są publikowane w postaci artykułów naukowych w czasopiśmie doktorantów WH „Argumenta Historica”, finansowanym z Funduszu Inicjatyw Dydaktycznych oraz na łamach wydziałowego czasopisma „Studia z Dziejów Średniowiecza”.

Przedstawione w jednostce przykłady publikacji i ich wykazy wskazują jednoznacznie, że studenci posiadają osiągnięcia naukowe w dyscyplinie naukowej historia, do której przyporządkowany jest oceniany kierunek studiów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Zasady rekrutacji, kryteria kwalifikacji i procedury stosowane w rekrutacji na studia I i II stopnia na kierunku historia są przejrzyste, selektywne i bezstronne, zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na ocenianym kierunku studiów. Osobom z niepełnosprawnością zapewniają też pełny udział w procesie rekrutacyjnym. W przypadku studiów I stopnia gwarantują dobór kandydatów o minimalnych kompetencjach niezbędnych do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się, stwarzają także możliwość pozyskania kandydatów o kompetencjach zdecydowanie wyższych. W przypadku studiów II stopnia zasady rekrutacji takiej gwarancji nie dają. Na studia przyjęte mogą być bowiem osoby nie posiadające odpowiedniego przygotowania (szczególnie w zakresie wiedzy i umiejętności) do prowadzenia badań w dyscyplinie historia. Stosowane na obu poziomach studiów metody weryfikacji, sposoby zaliczenia i kryteria oceny w większości przedmiotów pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności oraz na rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. Są zorientowane na studenta i umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się, choć ZO PKA w ślad za postulatami studentów rekomenduje wzmocnienie informacji zwrotnej uzasadniającej wystawioną ocenę. System weryfikacji efektów uczenia się zawodzi jednak w przypadku praktyk zawodowych i przedmiotów przygotowujących do zawodu nauczyciela. Stosowane narzędzia nie pozwalają na ocenę osiągnięcia efektów uczenia się podczas praktyk zawodowych na specjalności nauczycielskiej, na ocenę stopnia ich osiągnięcia podczas praktyk zawodowych na pozostałych specjalnościach, na ocenę osiągnięcia efektów uczenia się z kategorii umiejętności i kompetencji społecznych przypisanych do zajęć z psychologii i pedagogiki na obu poziomach studiów. Łączne zaliczanie praktyki przypisanej w rozporządzeniu MNISW w sprawie standardów kształcenia do zawodu nauczyciela do modułu 2 z praktyką z modułu 3 nie jest także niezgodne z zasadami określonymi w tym dokumencie.

Prace etapowe i egzaminacyjne, prace dyplomowe oraz naukowe osiągnięcia studentów historii potwierdzają co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań na studiach I stopnia oraz prowadzenie badań na studiach II stopnia. Prace licencjackie pomimo wysokiego stopnia trudności (wyższego niż wymaga przygotowanie do prowadzenia badań) nie zawsze jednak dowodzą osiągnięcia kluczowych dla dyscypliny efektów uczenia się z zakresu umiejętności zdefiniowanych przez samą jednostkę dla tego poziomu studiów. Zastrzeżenia ZO PKA wzbudza także dobór opiekunów i recenzentów prac dyplomowych, który niekiedy pomija wymóg odpowiednich kompetencji merytorycznych. O uznaniu kryterium 3 za spełnione tylko częściowo zdecydowały niewłaściwe metody i narzędzia weryfikacji efektów uczenia się i oceny stopnia ich osiągnięcia stosowane przy zaliczaniu praktyk zawodowych oraz przedmiotów gwarantujących przyszłym nauczycielom przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne (moduł 2 z Rozporządzenia MNiSW w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela), a także niejasne kryteria merytoryczne doboru opiekunów i recenzentów prac dyplomowych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

1. Należy ujednoczyć sposób zaliczania praktyk zawodowych na wszystkich specjalnościach poprzez wprowadzenie zaliczenia na ocenę.
2. Należy dostosować narzędzia weryfikacji efektów uczenia się i oceny stopnia ich osiągnięcia do zdefiniowanych efektów uczenia się dla praktyk zawodowych na wszystkich specjalnościach, szczególnie na specjalności nauczycielskiej, gdzie osobno powinny być weryfikowane praktyki pedagogiczne i praktyki dydaktyczne.
3. Należy dostosować narzędzia weryfikacji efektów uczenia się i oceny stopnia ich osiągnięcia do efektów uczenia się zdefiniowanych dla kształcenia w zakresie psychologii i pedagogiki w *Rozporządzeniu MNiSW z 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela*.
4. Należy wprowadzić mechanizmy gwarantujące odpowiedni dobór opiekunów i recenzentów prac dyplomowych.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1

Zajęcia na ocenianym kierunku prowadzą nauczyciele akademicy pracujący w Instytucie Historii wspomagani przez pracowników innych jednostek Uniwersytetu Gdańskiego. Stanowiący trzon kadry nauczyciele akademicy posiadają udokumentowany dorobek naukowy w dyscyplinie naukowej historia i doświadczenie zawodowe w zakresie tej dyscypliny, umożliwiające prawidłową realizację zajęć, w tym nabywanie przez studentów kompetencji badawczych. Kadra Instytutu Historii, jest pod względem liczebności stabilna, liczy 41 osób, w tym 10 z tytułem naukowym profesora, 21 ze stopniem doktora habilitowanego o 10 ze stopniem doktora, co zapewnia prawidłową realizację zajęć przy liczbie studentów kierunku na poziomie ok 250 osób. Nauczyciele akademicy posiadają właściwe kompetencje dydaktyczne, które zostały potwierdzone podczas odbytych w trakcie wizytacji hospitacji zajęć. Są oni przygotowani do stosowania tradycyjnych metod kształcenia uwzględniających z jednej strony aktywizację studentów podczas zajęć, a z drugiej strony ich samodzielną pracę. Przygotowanie nauczycieli nie zawsze umożliwia jednak wykorzystanie posiadanej przez jednostkę infrastruktury. Studenci zwrócili uwagę, że tablica interaktywna zainstalowana w jednej z sal wykładowych nigdy nie była używana, a ona sama nie jest podłączona do prądu. Jednocześnie nauczyciele akademicy sami wskazywali na brak przygotowania i wsparcia ze strony uczelni w pracy ze studentami o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Podczas spotkania końcowego okazało się jednak, że uczelnia proponuje nauczycielom akademickim różnego typu szkolenia, w tym wsparcie we wskazanym wcześniej zakresie, a w planach jest organizacja kompleksowych kursów dla całej kadry UG.

Przy potencjale kadrowym zapewniającym właściwą realizację kierunkowych efektów kształcenia i treści programowych ocenianego kierunku zdarzają się sytuacje, w których dorobek naukowy i doświadczenie w prowadzeniu badań poszczególnych nauczycieli akademickich nie odpowiada zakresowi powierzonych im zajęć. Zajęcia związane z dyscyplinami naukowymi prawo, czy nauki o polityce prowadzone są przez osoby posiadające dorobek naukowy w zakresie historii, archeologii lub kulturoznawstwa, zajęcia z metodologii historii prowadzone są przez osobę, która prowadzi badania w dyscyplinie archeologia, choć odnoszących się do czasów historycznych. W przypadku dziesięciu przedmiotów dla obu poziomów kształcenia razem nie został udokumentowany dorobek

naukowy lub doświadczenie praktyczne zdobyte poza uczelnią nauczycieli akademickich opowiadający zakresowi prowadzonych zajęć. Podobne zastrzeżenia można sformułować w kontekście opieki na pracami dyplomowymi, a których nie zawsze (zwłaszcza w przypadku mediewistów) problematyka znacząco wybiega poza epokę historyczną reprezentowaną przez opiekuna naukowego.

Obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich umożliwia prawidłową realizację zajęć, a wymiar zajęć prowadzonych przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy spełnia wymagania art. 73 ust. 2. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*. Jednocześnie nauczycielom akademickim zleca się godziny dydaktyczne, które nie są wliczane w pensum. Dotyczy to seminarium dyplomowego. W przypadku grup mniejszych niż wymagane odpowiednim zarządzeniem rektora planowane są tzw. seminaria częściowe, w których nauczyciele prowadzą zajęcia w wymiarze określonym w programie studiów, ale do pensum mają zaliczaną połowę tego wymiaru. ZO PKA rekomenduje obligatoryjne wliczanie do pensum dydaktycznego pełnego wymiaru godzin zajęć prowadzonych przez nauczycieli akademicy

Zajęcia prowadzone w ramach modułów przygotowujących do zawodu nauczyciela prowadzone są przez osoby posiadające dorobek naukowych w dyscyplinach psychologia, pedagogika oraz w dyscyplinie historia w zakresie dydaktyki historii. Zajęcia z zakresu emisji głosu prowadzone są przez logopedę posiadającego dorobek naukowy i doświadczenie dydaktyczne odnoszący się do kształtowania umiejętności emisyjnych. Kompetencje nauczycieli akademickich pozwalają na osiągnięcie przez studentów efektów kształcenia oraz realizację treści programowych określonych przez standardy kształcenia nauczycieli, zastrzeżenia budzi jednak powierzanie prowadzenia zajęć w zakresie pedagogiki nauczycielowi akademickiemu ukaranemu dyscyplinarnie za postawy dyskryminacyjne (szerzej kryterium 9).

4.2

Kryteria doboru nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku, choć nie zawsze w pełni konsekwentnie przestrzegane, są transparentne i adekwatne do potrzeb związanych z prawidłową realizacją zajęć na profilu ogólnoakademickim oraz uwzględniają w szczególności dorobek naukowy i doświadczenie oraz osiągnięcia dydaktyczne. Przydziału zajęć dokonują władze instytutu w porozumieniu z kierownikami odpowiednich zakładów i nie wzbudza on zastrzeżeń pracowników jednostki. Jednostka powierza także część zajęć do realizacji przez inne wydziały uczelni, monitorując przy tym zasadności przydziału. ZO PKA rekomenduje konsekwentnie przestrzeganie zasady

obsadzania poszczególnych zajęć (w tym także w odniesieniu do problematyki prac dyplomowych) wiążącej kompetencje badawcze lub doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia z zakresem tych zajęć oraz monitorowanie prawidłowości obsady zajęć prowadzonych przez nauczycieli akademickich spoza Instytutu Historii. Zajęcia te nie podlegają też ocenie ankietowej prowadzonej na kierunku co nie pozwala na skuteczne diagnozowanie ewentualnych nieprawidłowości i zapobieganiu konfliktom, ZO PKA rekomenduje objęcie oceną studentów wszystkich nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku.

Jednostka stwarza w stwarza warunki do rozwoju naukowego pracowników poprzez finansowanie publikacji naukowych i procedur awansowych oraz finansowanie wyjazdów konferencyjnych. Jednostka w przypadku niekorzystnego werdyktu finansuje realizację tematów badawczych, dla których aplikowano o środki grantowe. Wyrazem tych działań jest między innymi otrzymanie przez Wydział Historyczny kategorii naukowej A oraz uzyskanie od roku akademickiego 2014/2015 stopnia doktora habilitowanego i tytułu profesora przez kilka osób. Nauczyciele akademicy systematycznie pomnażają dorobek naukowy w dyscyplinie historia, do której przyporządkowany jest kierunek i pogłębiają doświadczenie badawcze. Uniwersytet Gdański stwarza możliwości doskonalenia kompetencji dydaktycznych. Laboratorium Inicjatyw Dydaktycznych UG organizuje szkolenia i kursy dla nauczycieli akademickich wprowadzające nowoczesne metody nauczania, ale także rozwijające ich umiejętności w zakresie rozwiązywania konfliktów i budowania relacji ze studentami. Informacje o kursach i konferencjach zamieszczane są na stronie internetowej Biura Jakości Kształcenia. ZO PKA rekomenduje wprowadzenie czynników zachęcających nauczycieli akademickich do udziału w kursach podnoszących kompetencje dydaktyczne kadry w zakresie wykorzystania technologii cyfrowych oraz pracy z osobami o specjalnych potrzebach edukacyjnych;

Zgodnie z wymaganiami ustawy prowadzone są okresowe oceny nauczycieli akademickich obejmujące aktywność w zakresie działalności naukowej oraz dydaktycznej, w których wykorzystywane są wyniki ocen dokonywanych przez studentów. Realizowana w Instytucie Historii polityka kadrowa umożliwia dobór kadry prowadzącej kształcenie zapewniając prawidłową realizację zajęć i sprzyja stabilizacji zatrudnienia – o czym świadczą przedstawione przez jednostkę analizy związane ze spodziewanym ruchem kadrowym związanym z osiągnięciem przez część kadry wieku emerytalnego – a także trwałemu rozwojowi nauczycieli akademickich, kreuje warunki pracy stymulujące i motywujące nauczycieli akademickich do rozpoznawania własnych potrzeb rozwojowych. Realizowana

polityka kadrowa w zakresie rozwiązywania konfliktów i przeciwdziałania zagrożeniom lub naruszeniu bezpieczeństwa, jak również wszelkim formom dyskryminacji i przemocy w gronie członków kadry prowadzącej kształcenie ma charakter reaktywny.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Uczelnia dysponuje zasobami kadrowymi o kompetencjach pozwalających w sposób prawidłowy organizować proces kształcenia i zapewniających uzyskanie przez studentów kierunkowych efektów uczenia się. Obciążenie dydaktyczne poszczególnych nauczycieli jest odpowiednie, choć za niewłaściwą należy uznać praktykę niewliczania do pensum wszystkich przepracowanych godzin zajęć w ramach tzw. seminariów częściowych. Podczas przydziału zajęć stosowania jest, choć nie zawsze konsekwentnie, zasada wiązania dorobku i doświadczenia naukowego lub doświadczenia zdobytego poza uczelnią z zakresem powierzanych zajęć. Uczelnia stwarza też warunki do podnoszenia kwalifikacji dydaktycznych nauczycieli akademickich, choć nie są one w pełni wykorzystywane przez kadre prowadzącą zajęcia na ocenianym kierunku. Słabością polityki kadrowej w Instytucie Historii, który organizacyjnie odpowiada za prowadzony kierunek studiów, jest ograniczenie monitorowania kompetencji kadry prowadzącej zajęcia i ankietowej oceny studentów do kadry w nim zatrudnionej.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

5.1

Baza lokalowa Instytutu Historii mieści się w budynku Wydziału Historycznego na terenie nowoczesnego kampusu uniwersyteckiego. Budynek ten jest współużytkowany przez Wydział Historyczny i Wydział Filologiczny. Instytut Historii ma do dyspozycji:

- 2 aule na ponad 100 miejsc (jedna do wyłącznej dyspozycji IH, jedna współdzielona z Wydziałem Filologicznym);

- 14 wyposażonych w projektory sal dydaktycznych na ok 20 miejsc;
- 1 laboratorium komputerowe na 20 miejsc;
- 23 pokoje kadry naukowej wyposażone w komputery stacjonarne, w których odbywają się zajęcia seminaryjne.

Proces dydaktyczny na kierunku *historia* nie wymaga specjalistycznych pracowni i wyposażenie sal dydaktycznych w projektory w połączeniu pozostającym do dyspozycji kierunku laboratorium komputerowym w pełni zaspokaja potrzeby procesu kształcenia i pozwala przygotować studentów do prowadzenia badań naukowych. Wykorzystywana w procesie dydaktycznym infrastruktura jest wystarczająca zarówno do liczby prowadzonych kierunków studiów jak i liczby grup studenckich. Liczba stanowisk komputerowych pozwala na indywidualną pracę studentów, jednostka nie dysponuje jednak aktualnym oprogramowaniem z zakresu archiwistyki i zarządzania dokumentacją. ZO PKA rekomenduje uzupełnienie zasobów dydaktycznych o oprogramowanie archiwistyczne i do zarządzania dokumentacją współczesną. Jednostka posiada także jedną tablicę interaktywną, która nie jest jednak podłączona do prądu.

Infrastruktura dydaktyczna, choć stosunkowo nowa i nowoczesna, nie zawsze zapewnia studentom pełne bezpieczeństwo. Dotyczy to jednej sali (1.46) – na co zwrócili uwagę sami studenci – część rzędów krzeseł jest niestabilna i studenci starają się ich nie używać podczas zajęć, zaznaczyli też, że w niektóre pomieszczenia są w okresie zimowym niedogrzone. ZO PKA rekomenduje dokonanie napraw krzeseł i pulpitów w sali 1.46. Studenci mają dostęp do sprzętu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, jednak nie mogą korzystać z tablicy interaktywnej, która znajduje się w jednej z sal wykładowych. Infrastruktura, którą posiada uczelnia, pozwala do przystosowania studentów do rynku pracy na ocenianym kierunku oraz umożliwia prowadzenie badań naukowych. W budynku, w którym studiuje studenci ocenianego kierunku, nie znajduje się miejsce do strefy relaksu, funkcjonuje bar, w którym można zjeść posiłek.

Studenci kierunku *historia* mają do dyspozycji zbiory nowoczesnej Biblioteki Głównej UG, położonej podobnie jak Wydział Historyczny na terenie kampusu uniwersyteckiego. Biblioteka ta posiada wszelkie nowoczesne udogodnienia do pracy, jest w pełni skomputeryzowana, zapewnia wolny dostęp do znaczącej części swoich zbiorów w formie tradycyjnej i cyfrowej, a czytelnicy oprócz tradycyjnych czytelni mają do dyspozycji indywidualne kabiny (w sumie 560 miejsc pracy i 83 stanowiska komputerowe). Ponadto w gmachu Wydziału Historycznego i Wydziału Filologicznego znajduje się także Biblioteka Humanistyczna, która powstała w wyniku scalenia istniejących uprzednio bibliotek instytutowych. Biblioteka posiada czytelnię

z 36 miejscami i pięcioma stanowiskami komputerowymi. W dni powszednie Biblioteka Główna czynna jest od godziny 8.00 do 20.00, w weekendy pracuje do godziny 15.00, a wyspecjalizowane pracownie udostępniają swoje zbiory codziennie z wyjątkiem sobót i niedziel w zróżnicowanych godzinach w zależności od dnia tygodnia, ale nie krócej niż do godziny 15.00. Według podobnego harmonogramu działa Biblioteka Humanistyczna, które nie udostępnia swoich zbiorów jedynie w niedzielę. Zapewniona jest zgodność infrastruktury bibliotecznej oraz zasad korzystania z niej z przepisami BHP.

Budynek, w którym odbywają się zajęcia dydaktyczne oraz gmach Biblioteki Głównej są w pełni dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Sale dydaktyczne i pomieszczenia biurowe posiadają oznaczenia w alfabecie Braille'a. Ponadto w sali komputerowej znajdują się dwa stanowiska dla osób niepełnosprawnych. Zadbano również o odpowiednią liczbę miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych ruchowo znajdujących się przed budynkiem Biblioteki Głównej.

Zasoby biblioteczne Uniwersytetu Gdańskiego w pełni zaspokajają, łącznie z dostępem do literatury zalecanej w sylabusach, potrzeby procesu nauczania i uczenia się związane z treściami podstawowymi dla ocenianego kierunku, jak i prowadzonymi specjalnościami, w tym szczególnie specjalności nauczycielskiej. Zasoby biblioteczne są aktualne i zgodne z oczekiwaniami studentów, choć podkreślili, że niektórych pozycji – zwłaszcza tych, wymaganych przez wykładowców, powinno być więcej, gdyż najczęściej są to pojedyncze sztuki, których nie wystarcza dla większości studentów. Jakość dostępnych zasobów naukowych w formie tradycyjnej jest wysoka i powszechnie dostępna, co zachęca do korzystania z oferty biblioteki. Jest w niej ponadto dostępna literatura specjalistyczna, zgodnie z aktualnymi oczekiwaniami rynku pracy. Rozwiązania stosowane w bibliotece umożliwiają osobom z niepełnosprawnością korzystanie z jej zasobów.

Biblioteka Główna UG posiada egzemplarz obowiązkowy, tak więc zapewnia pełną polską ofertę wydawniczą związaną z ocenianym kierunkiem. Przywilej ten pozwala także bibliotece kierować większe środki na zakup publikacji zagranicznych w ramach limitów wyznaczonych dla poszczególnych jednostek i zgłaszanych przez nie potrzeb. Do dyspozycji studentów są także 64 bazy danych, w tym 17 pełnotekstowych zawierających artykuły z zakresu historii, m.in.: A-Z Service, Academic Search Ultimate, Arianta, Cambridge University Press, CPCI-SSH, DOAJ, EBSCOhost, JSTOR. Uzupełnieniem powyższych zasobów BG UG są bazy książek (ogółem 5), w tym dwie bazy pełnotekstowych książek zawierających e-booki z zakresu nauk historycznych tj. EBook Academic Collection (EBSCO) i IBUK Libra. Biblioteka Humanistyczna, która powstała w wyniku scalenia istniejących uprzednio bibliotek

instytutowych. Jej zasób liczy ponad 106 000 woluminów (druki zwarte) i ponad 26 000 druków ciągłym (czasopisma – 1 306 tytułów). Korzystanie z katalogów bibliotecznych zostało maksymalnie przystosowane dla potrzeb niepełnosprawnych. W katalogu online istnieje możliwość zawężenia poszukiwań – poprzez zastosowanie odpowiednich filtrów – tylko do wydawnictw brajlowskich. Osoby niedowidzące mogą korzystać z Wirtualnej Biblioteki Literatury Polskiej. Czytelnicy niepełnosprawni mają zwiększony limit wypożyczanych książek do 10 tytułów na okres 2 miesięcy z możliwością dokonania dwukrotnej prolongaty na okres dwóch miesięcy. Dla osób słabowidzących zainstalowano w Bibliotece Głównej oraz w Bibliotece Humanistycznej powiększalniki optyczne ClearView+ umożliwiające czytanie, pisanie i oglądanie zdjęć przez osoby niedowidzące. Ponadto w czytelnich Biblioteki Głównej i Biblioteki Humanistycznej zainstalowano stanowiska komputerowe przeznaczone dla osób niewidomych i słabowidzących.

Ponadto studenci ocenianego kierunku mogą korzystać z położonej w zabytkowym budynku w centrum Gdańska, częściowo dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych, Biblioteki Historii Kultury działającej przy Instytucie Historii Sztuki i Instytucie Archeologii i Etnologii. Jej zasób liczy 12 000 woluminów oraz 300 tytułów czasopism. Zasoby biblioteczne, informacyjne i edukacyjne Uniwersytetu Gdańskiego zapewniają pod względem aktualności, zakresu tematycznego oraz zasięgu językowego realizację procesu kształcenia na ocenianym kierunku, w tym w szczególności osiągania efektów kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych służących przygotowaniu studentów do prowadzenia badań na studiach I stopnia i udziału w badaniach na studiach II stopnia.

Jednostka dysponuje pracownią do nauczania dydaktyki historii, która jest jednocześnie siedzibą odpowiedniego zakładu. W pracowni znajdują się podręczniki szkolne i inne pomoce naukowe, tablica, stół seminaryjny na kilka osób umożliwiający prowadzenie zajęć w małych grupach. W sytuacji liczniejszych grup zajęcia są prowadzone w zwykłych salach dydaktycznych, do których przenoszone są odpowiednie pomoce.

5.2 Zajęcia na ocenianym kierunku odbywają się w budynku położonym w nowoczesnym kampusie uniwersyteckim zaspokajającym potrzeby lokalowe Wydziału Historycznego oraz potrzeby edukacyjne i socjalne studentów ocenianego kierunku. Doskonalenie infrastruktury odnosi się więc głównie do aspektu unowocześniania sprzętu dydaktycznego służącego prowadzeniu zajęć. W jednostce prowadzone są przeglądy infrastruktury dydaktycznej i bibliotecznej, stanu technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, w których mają zapewniony udział nauczyciele akademicy (w formie ankiety warunków

pracy) i studenci (w formie ankiety studenckiej). Studenci nie mają możliwości oceny infrastruktury w ankietach prowadzonych przez Wydział Historyczny, nie są też włączani w okresowe przeglądy zajęć – wyniki okresowych przeglądów nie są udostępniane publicznie. Przeprowadzane ankiety nie przyczyniły się jednak do zdiagnozowania wskazanych wyżej potrzeb infrastrukturalnych. ZO PKA rekomenduje opracowanie narzędzi i zasad oceny infrastruktury dydaktycznej pozwalających na skuteczne diagnozowanie potrzeb i planowanie wynikających z nich działań doskonalących.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Uczelnia dysponuje infrastrukturą dydaktyczną (w tym sprzętem cyfrowym) i zasobami bibliotecznymi pozwalającymi w sposób prawidłowy organizować proces kształcenia i zapewniającymi uzyskanie przez studentów kierunkowych efektów uczenia się. Wielkość infrastruktury dydaktycznej i zasobów bibliotecznych dostosowana jest do liczby studentów oraz potrzeb studentów o specjalnych potrzebach edukacyjnych w tym studentów z niepełnosprawnościami. Zastrzelenia budzi tylko brak aktualnego archiwistycznego oprogramowania komputerowego i do zarządzania dokumentacją, który powinien być wykorzystywany do kształcenia na jednej z prowadzonych na kierunku specjalności. W prowadzi się przeglądy infrastruktury, ale nie mają one systematycznego charakteru czego konsekwencją jest m.in. niezdiagnozowanie wskazanego wyżej braku, czy złego stanu technicznego jednej z sal dydaktycznych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Analiza dokumentacji dotyczącej współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym (dalej: OSG) wskazuje, że interesariusze zewnętrzni mają wpływ na kształtowanie oferty edukacyjnej. Szczególnie wyraźnym przykładem jest wprowadzenie do planu studiów w roku

akademickim 2017-2018 przedmiotu kierunkowego "Historia wojskowości". Fakt uczestnictwa w procesie podejmowania decyzji o wprowadzeniu tego przedmiotu potwierdził jeden z interesariuszy reprezentujących podmiot powiązany tematycznie właśnie z historią wojskowości (Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni). Warto wspomnieć, że przedstawiciele tego podmiotu nie otrzymali żadnej informacji zwrotnej dotyczącej zgłoszonej przez nich propozycji utworzenia kierunku "historia wojskowości". Przedstawiciele władz wydziału odpowiedzialnych za oceniany kierunek na pytanie o przyczyny opracowania przedmiotu "historia wojskowości", jako główne przesłanki decyzyjne wskazali: fakt, że studenci działają w grupach rekonstrukcyjnych oraz analizę przywoływanych przez studentów pozycji bibliograficznych w pracach dyplomowych i etapowych. Należy stwierdzić, że opracowanie dodatkowego, obowiązkowego przedmiotu kierunkowego na podstawie zainteresowań studentów, którzy nie będą się już go uczyć jest działaniem na wyrost. Oferowanie specjalizacji lub przedmiotu czy modułu do wyboru będzie działaniem z jednej strony pozwalającym zmierzyć zasadność decyzji o jego utworzeniu (studenci będą "głosować nogami") oraz nie będzie prowadzić do zmuszania studentów niezainteresowanych tematyką wojskowości czy militariów do uczestniczenia w takich zajęciach. Studenci kończący taką specjalizację mogą znaleźć zatrudnienia w muzeach, galeriach czy NGO zajmujących się odtwórstwem historycznym, a także w tematycznej prasie czy serwisach internetowych, studiach gier komputerowych czy firmach i instytucjach zajmujących się branżą filmową.

Pracownicy i studenci Wydziału Historycznego UG uczestniczą w różnych formach popularyzacji historii (w tym archeologii) oraz prowadzonych badań. Wyrazistym przykładem takiej działalności jest opracowanie gry Excavate! we współpracy z firmą Scriptwelder Studio. Mapa gry jest odzwierciedleniem prawdziwych wykopalisk z lat 2014-2015 z cmentarza historycznego w miejscowości Nowe Monasterzysko. Gra powstała w ramach projektu Archeologia Live & Online finansowanego przez Fundację na rzecz Nauki Polskiej. Projekt miał na celu popularyzację archeologii w miejscu wykopalisk. Inną formą współpracy są spotkania: "Kino na temat" - cykl spotkań filmowych w kinach sieci Helios. W zależności od emitowanego filmu pracownicy naukowcy lub doktoranci udzielają się w tych spotkaniach jako eksperci prezentujący tło i kontekst historyczny wydarzeń prezentowanych w filmach. Podczas wizytacji przekazano informację o dwóch tego typu spotkaniach. Jest to również forma świadczenia usług na rzecz podmiotów zewnętrznych.

Studenci wizytowanego kierunku mają możliwość aktywnego udziału w współorganizowanych przez wydział festiwalach naukowych, no, Kociewski Festiwal Nauki, Powiślański Festiwal Nauki. Pracownicy naukowcy wydziału prowadzą wykłady otwarte, cykle

wykładów oraz uczestniczą w panelach dyskusyjnych i są zapraszani jako goście do audycji radiowych. Interesującym i wartym uwagi przedsięwzięciem jest powstanie (w realizacji) Muzeum Uniwersytetu Gdańskiego. Przedsięwzięcie to ma w przypadku wizytowanego kierunku i realizowanych specjalizacji szczególny potencjał ponieważ może stanowić w przyszłości wsparcie w procesie edukacyjnym studentów, a może również być jednym z miejsc praktyk. Wartym wspomnienia efektem praktyk jest organizacja przez jedno z muzeów, które było miejscem praktyk wystawy opracowanej przez studenta.

Wyniki wizytacji wskazują, że współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym na ocenianym kierunku umożliwi studentom prowadzenie prac badawczych nie tylko w oparciu o materiały udostępniane przez interesariuszy zewnętrznych (w części przypadków to ich obowiązek ustawowy), ale również wsparcie operacyjne, koncepcyjne i merytoryczne.

Analiza protokołu ze spotkania (15.03 2019 r.) z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego (5 przedstawicieli muzeów) wskazuje na dużą gotowość do przyjęcia studentów na praktyki w dłuższym wymiarze niż 70h. Jest to szczególnie ważna uwaga wobec zapisu w Regulaminie Studenckich Praktyk Zawodowych / Pedagogicznych §2 ust. 4, zgodnie z którym: "Terminy realizacji praktyk nie mogą kolidować z innymi zajęciami obowiązkowymi, wynikającymi z planu studiów". Warto w tym kontekście rozważyć włączenie praktyk do planu studiów w ciągu roku akademickiego.

Podczas spotkania z przedstawicielami szkół podstawowych i licealnych, które odbyło się 21.02.2019 (obecnych 3 interesariuszy zewnętrznych) poruszono istotne kwestie dotyczące przygotowywania studentów specjalności nauczycielskiej w większym stopniu do:

- Prowadzenia lekcji w sposób adekwatny do potrzeb i percepcji współczesnych uczniów (wypowiedź jednej z uczestniczek: "Z obserwacji nad studentami wynika, że ci, którzy przychodzą na praktyki do szkół, prowadzą lekcje w sposób monotony, nie przykuwający uwagi ucznia");
- Zwiększenia liczby godzin z emisji głosu ze względu na dużą użyteczność szczególnie na początku ścieżki zawodowej;
- Wzmocnienia wiedzy, umiejętności i kompetencji psychologicznych wobec stykania się z problemami młodzieży takimi jak: samookaleczanie, przemoc domowa;
- Wzmocnienie umiejętności korzystania i stosowania narzędzi podnoszących atrakcyjność lekcji, tj. tablic multimedialnych. To szczególnie ważny postulat wobec tego, że podczas hospitacji zaobserwowano, że tablica multimedialna dostępna w jednej z sal była odłączona od prądu i zawieszona w takim miejscu, że jej włączenie wymaga drabiny.

W przypadku tej grupy interesariuszy również wskazano, że termin praktyk we wrześniu jest kłopotliwy również dla placówki przyjmującej i nauczyciela opiekującego się praktykantem. Jedna z uczestniczek stwierdziła nawet, że "najlepszym rozwiązaniem byłoby z tego terminu całkowicie zrezygnować".

Podczas wizyty ZO nie przedstawiono protokołu ze spotkania, które odbyło się 26 listopada 2018 r. z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego reprezentującymi archiwa. Nie udostępniono również pliku z nagraniem spotkania, choć wydział był w jego posiadaniu. Przedstawiono listę obecności, na której widnieje 8 podpisów osób reprezentujących różne podmioty związane z kształceniem na specjalizacji archiwistycznej.

Władze wydziału zapytano na spotkaniu o źródła wiedzy dotyczących potrzeb rynku pracy. W odpowiedzi wskazano konsultacje z interesariuszami zewnętrznymi, informacje z Biura Karier (ogólnouczelniane) oraz z Urzędu Pracy. Warto w tym kontekście wspomnieć, że wg danych z barometru zawodów dotyczących prognozy zapotrzebowania na zawody w województwie pomorskim na rok 2018: "Wielu absolwentów w tych zawodach [filozofowie, historycy, politolodzy i kulturoznawcy] wkraczających na rynek pracy nie znajduje zatrudnienia. Najczęściej podejmują pracę naukową bądź etat w placówkach oświatowych. W związku z niewielkim popytem absolwenci otrzymujący wykształcenie w zawodzie filozof, historyk, politolog i kulturoznawca muszą liczyć się z koniecznością przekwalifikowania i podejmowania zatrudnienia w pokrewnych zawodach". Wypowiedzi przedstawicieli władz wydziału wskazują, że część z nich ma świadomość takiego stanu rzeczy.

Analiza danych udostępnianych przez serwis barometr.zawodow.pl (badanie realizowane przez wojewódzkie urzędy pracy) wskazuje, że w 2016 roku zawody z kategorii archiwiści i muzealnicy były w równowadze w każdym województwie, natomiast osoby z grupy zawodowej politolodzy, historycy i filozofowie należały do zawodów nadwyżkowych. W uwzględnianiu tych danych należy oczywiście brać pod uwagę fakt, że w przypadku absolwentów kierunków humanistycznych w praktyce zatrudnienie rzadko odbywa się za pośrednictwem urzędów pracy, a nawet ogłoszeń internetowych. Innymi słowy, relatywnie rzadko zdarza się ogłoszenie typu „zatrudnię historyka”, „zatrudnię muzealnika”. Prawdopodobnie stosunkowo większa liczba ofert pracy skierowana do muzealników i archiwistów może wynikać z relatywnie niskiego poziomu wynagrodzeń w tych zawodach. Dane te są sygnałem do przededefiniowania sposobu realizacji kształcenia oraz ukierunkowywania studentów w kwestii wyboru specjalizacji na ocenianym kierunku. Pokrywa się to z rekomendacjami uczestniczących w spotkaniu interesariuszy zewnętrznych, którzy zgodzili się co do tego, że studenci nie wybierają specjalizacji w sposób świadomy, jest to efekt

selekcji negatywnej, np. "Nie wiem na czym polega praca w archiwum albo muzeum, ale wiem na czym polega praca w szkole. Wybieram specjalizację nauczycielską"; "Nie lubię dzieci i szkoły, więc wybiorę specjalizację archiwistyczną, tam jest spokojnie".

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

(kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Czynnikami, które zadecydowały o obniżeniu oceny był: brak systematycznie i stale prowadzonej współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz brak komunikatu zwrotnego do interesariuszy dotyczącego rezultatów współpracy.

Ponadto brak okresowych przeglądów współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów, obejmujących ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się i losy absolwentów.

Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów, jest zgodny z dyscypliną lub dyscyplinami, do których kierunku jest przyporządkowany, koncepcją i celami kształcenia oraz wyzwaniem zawodowego rynku pracy właściwego dla kierunku. Współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego nie jest prowadzona systematycznie i nie ma charakteru stałego. Zaprezentowane podczas wizytacji dokumenty i udzielone informacje wskazują, że ma ona charakter akcyjny. Jednym z wymogów Komisji jest to, że należy wykazać utrzymywanie relacji z otoczeniem zewnętrznym i uwzględnianie głosów specjalistów czy instytucji, do których trafiają później absolwenci. Współpraca przybiera zróżnicowane formy. Nie są prowadzone również okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów, obejmujące ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się i losy absolwentów, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów. Ponadto analiza wypowiedzi przedstawicieli uczelni zawartych w protokołach ze spotkań, a także tych wyrażonych podczas spotkań z ZO wskazuje na przywiązanie władz instytutu i kadry dydaktycznej do obowiązujących schematów działań i regulaminów.

Wnioski z analizy protokołów wskazują, że władze wydziału na postulaty zgłaszane przez interesariuszy zewnętrznych najczęściej odpowiadały, że się "nie da", „to jest trudne”, albo obarczały winą studentów "im się nie chce". Systematyczność spotkań nie może ograniczać się do regularności i cykliczności. Systemowość wymaga, aby efekty współpracy (postulaty, propozycje, wnioski, inicjatywny) były poddawane analizie, a decyzje wraz z uzasadnieniem były przekazywane do podmiotów współpracujących. Innymi słowy – przedstawiciele podmiotów, którzy decydują się na współpracę z wydziałem muszą rozumieć i wiedzieć, jakie efekty przynosi ich aktywność, na co się przekłada i co stoi za decyzjami podejmowanymi przez władze wydziału.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

1. Należy podjąć systematyczną i systemową współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1

Wydział Historyczny prowadzi współpracę międzynarodową z jednostkami realizującymi kształcenie i badania naukowe w zakresie historii. Są to uczelnie w na Słowacji, Słowenii, Litwie, w Niemczech, Czechach i USA. Współpraca z uczelniami europejskimi prowadzana jest głównie w ramach programu Erasmus+, z USA w ramach umów dwustronnych i dzięki stypendiom Fundacji Kościuszkowskiej oraz Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta.

Wybór partnerów zagranicznych do współpracy podyktowany jest przede wszystkim ofertą kursów w języku angielskim dostępną dla studentów historii oraz zainteresowań badawczych pracowników naukowo-dydaktycznych Instytutu, co wpisuje się w pełni w koncepcję kierunku.

Współpraca ta ma wymierny kształt w postaci wyjazdów nauczycieli akademickich i studentów do placówek zagranicznych oraz międzynarodowych publikacji naukowych. W latach 2014-2018 odnotowano 10 wyjazdów nauczycieli akademickich i 9 wyjazdów studentów, co stanowi 10% wszystkich wyjeżdżających studentów na wydziale (należy

nadmienić, iż intensywność wymiany uzależniona jest od liczby miejsc przypadających na Wydział). Jednostka stwarza różnorodne możliwości dla wymiany studentów posiadając 27 podpisanych umów (pełna ich prezentacja znajduje się na stronach Wydziału). Zarówno na Wydziale, jak i w Instytucie powołano koordynatora ds. Erasmus+. Tam też zawarto wszystkie informacje nt. rekrutacji wraz z *Przewodnikiem dla studentów Instytutu Historii UG zainteresowanych wyjazdem na wymianę w roku akademickim 2018/2019* oraz niezbędnymi informacjami na temat wyjazdów i zasad działania oraz rekrutacji programu Erasmus+ wraz niezbędnymi formularzami. Na spotkaniu z ZO PKA studenci przyznali, że znana jest im oferta związana z wyjazdami w ramach programu Erasmus+. Jedną ze studentek, która w ramach w/w programu wyjeżdża do Czech zaznaczyła, że do tej pory współpraca z osobami odpowiedzialnymi za Erasmus+ jest wzorowa, a przepływ informacji jest na najwyższym poziomie. Uczelniana Sekcja Wymiany Zagranicznej Studentów UG wzięła udział w konkursie o *Kartę Erasmusa dla Szkolnictwa Wyższego (Erasmus Charter for Higher Education - ECHE)*, nadawaną przez Komisję Europejską. Starania te zakończone zostały sukcesem.

Studenci kierunku mają możliwość uczestniczenia w zajęciach w językach obcych w puli ogólnouczelnianych przedmiotów do wyboru, jak i wykładach monograficznych prowadzonych w języku angielskim na studiach stacjonarnych I i II stopnia (w wymiarze 60 h: *Civil of rights; History and Memory concentrating on the American South*). W *Raporcie samooceny* jednostka przyznaje przy tym, że jedną z najczęściej wskazywanych przyczyn niższej, niż by oczekiwano międzynarodowej mobilności studentów, jest niska samoocena w zakresie kompetencji językowych. Jednak w ocenie ekspertów PKA możliwość osiągnięcia wymaganego poziomu biegłości języka obcego B2 wg ESOKJ na studiach I stopnia oraz B2+ na studiach II stopnia ze strony formalnej, od programu studiów ze strony jednostki została zapewniona. Umożliwiają to realizowane zajęcia w postaci obowiązkowych lektoratów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia (w wymiarze 120 h i 80 h), jak i na studiach stacjonarnych II stopnia w wymiarze 60 h obowiązkowego lektoratu oraz prowadzonych przez jednostkę translatorów, które to przygotowują studentów historii do pracy ze źródłami i tekstami obcojęzycznymi. Winno to zapewnić studentom standardowe i wymagane programem studiów warunki, co do poziomu niezbędnej wiedzy i umiejętności w zakresie języka obcego wymaganego na poziomie szkoły wyższej. Dodatkową drogą do podniesienia kompetencji językowych studentów należy uznać korzystanie z materiałów obcojęzycznych podczas zajęć kursowych prowadzonych w języku polskim. Ponadto na specjalności archiwistycznej wprowadzono zajęcia z języka niemieckiego uznając go za język zawodowy archiwisty. ZO PKA rekomenduje podjęcie

działań w celu zwiększenia liczby zajęć prowadzonych w językach obcych w formach aktywizujących studentów.

Część kadry nauczycieli akademickich dzięki wyjazdom w ramach programu Erasmus+ posiada doświadczenie związane z prowadzeniem zajęć w językach obcych, a uczelnia umożliwia ukończenie dodatkowych kursów językowych (w tym organizowanych również przez UG – *Academic speaking, Academic writing*), które zostały ukończone przez niektórych pracowników Instytutu. Ponadto każdy nowo przyjęty pracownik UG podpisuje oświadczenie w którym potwierdza odpowiednie przygotowanie do prowadzenia zajęć w języku obcym.

Umieździarodowieniu kierunku studiów sprzyjają również przyjazdy zagranicznych nauczycieli akademickich. W okresie od 2014 do 2019 r. na UG przyjechało z wykładami gościnnymi 21 zagranicznych badaczy. Przyjeżdżający wykładowcy prowadzą zazwyczaj wykłady przeznaczone dla wszystkich studentów WH, ale też jako goście uczestniczą w seminariach dyplomowych na kierunku *historia*.

7.2 Ocena umieździarodowienia kształcenia jakiej dokonuje jednostka opiera się na analizie danych zbiorczych przedstawianych dla Wydziału w zakresie podejmowanej aktywności zarówno studentów, jak i pracowników naukowo-dydaktycznych na poziomie współpracy i wymiany w ramach zawartych porozumień z instytucjami zewnętrznymi oraz odnosi się do analizy ankiety uczelnianej która wypełniają studenci. W roku akademickim 2014/2015 do ankiety dodano dwa pytania dotyczące oceny i stopnia prowadzonej wymiany studentów w ramach programu Erasmus+. Przy pomocy tych pytań możliwe było zdiagnozowanie trudności, na które studenci najczęściej napotykają podczas studiów za granicą oraz przyczyny braku zainteresowania taką formą studiów. W oparciu o powstały raport, który zawierał wnioski z analizy ankiet podjęto działania, które poskutkowały nieznacznym zwiększeniem zainteresowania międzynarodową wymianą ze strony studentów wydziału, choć nie wpłynęły zasadniczo na zmianę samych form zajęć prowadzonych w językach obcych, czy metod dydaktycznych odwołujących się do pracy z tekstem obcojęzycznym.

W jednostce prowadzi się dodatkowo, choć w niesformalizowany sposób, monitoring innych form aktywności międzynarodowej, która podlegają analizie w związku z bieżącymi potrzebami związanymi z wyjazdami kadry akademickiej, czy też nawiązywaniem nowych kontaktów.

Studenci nie mają możliwości papierowej oceny zajęć z lektoratów, mogą je ocenić wyłącznie poprzez wykorzystanie internetowej strony Centrum Języków Obcych Uczelni. Ponadto, jak sami przyznali na spotkaniu z ZO, z chęcią wypełniliby ankiety w wersji papierowej, ponieważ

nie mają poczucia, by ankiety w wersji internetowej realnie mogą przyczynić się do jakichkolwiek zmian. Ponadto, Wydział nie prowadzi żadnych badań mających na celu zbadanie opinii studentów nt. umiędzynarodowienia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

W jednostce prowadzi się współpracę międzynarodową w zakresie prowadzenia badań oraz wymiany studentów i kadry akademickiej. Część kadry nauczycieli akademickich posiada doświadczenie związane z prowadzeniem zajęć w językach obcych, a uczelnia umożliwia ukończenie dodatkowych kursów językowych, które zostały ukończone przez niektórych pracowników Instytutu. Studenci ocenianego kierunku mogą uczestniczyć w wymianie międzynarodowej i w zajęciach prowadzonych w językach obcych poza lektoratami, które jednak mają wyłącznie formę wykładu, co nie pozwala na aktywne wykorzystywanie umiejętności językowych i ich doskonalenie.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

Brak.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Na spotkaniu z ZO obecni byli studenci studiów I i II stopnia kierunku *historia*. W większości, wyrażali się pozytywnie na temat poziomu kształcenia na wizytowanym kierunku. Podkreślili, iż w ich opinii wykładowcy przykładają dużą wagę do prowadzenia zajęć na dostosowanym do ich potrzeb poziomie. Zazaczyli jednak, że nie przybierają one zróżnicowanych form, a współczesne technologie – w tym nowoczesna tablica interaktywna – nie są wykorzystywane podczas wykładów i ćwiczeń.

W opinii studentów program studiów wizytowanego kierunku oraz zakładane efekty kształcenia pozwalają na swobodne wejście na rynek pracy. Podkreślili jednak, iż metody aktywizowania studentów nie są w pełni optymalne, a większości informacji związanych z podjęciem pracy szukają samodzielnie. Nie posiadają również wiedzy nt. aktualnie

prowadzonych badań naukowych w jednostce, bowiem nie są informowani o tym na zajęciach, ale też sami nie poszukują takich informacji.

Ponadto, zauważyli, że mimo ustalonego, stałego harmonogramu zajęć zdarzają się przypadki, w których odrabiają przedmioty w dni wolne, a informację o nich otrzymują ze zbyt krótkim wyprzedzeniem, co utrudnia im zachowanie organizacji pracy własnej procesu dydaktycznego. Zdają sobie sprawę z celów kształcenia, jednak na spotkaniu z ZO podkreślali, iż mają utrudniony dostęp do sylabusów, ponieważ nie mają do nich wglądu przed rozpoczęciem zajęć, ani w internetowym systemie *Portal Studenta*, dopóki nie zostanie to zmienione działaniem osób pracujących w dziekanacie, otrzymują komunikat o błędzie, co powoduje niemożność zapoznania się z dokumentem.

Wspieranie studentów w procesie uczenia się uwzględnia systemowe wsparcie dla studentów m.in. materialne w postaci fundowanych stypendiów naukowych, czy organizacji indywidualnego toku kształcenia. Studenci podczas spotkania z ZO podkreślili, że mogą liczyć na pomoc ze strony nauczycieli akademickich. Pozytywnie zaopiniowali ich dyspozycyjność – podkreślając, że nie mają żadnych problemów w kontaktowaniu się z nimi za pomocą wiadomości e-mail lub telefonu komórkowego, a terminy dyżurów są ogólnie dostępne i podane na tablicach ogłoszeniowych. Zgodnie stwierdzili, że zarówno kontakt, jak i dyżury są dostosowane do ich potrzeb, a wsparcie, które od nich otrzymują poza zajęciami, jest wystarczające.

Na Wydziale funkcjonuje Naukowe Koło Historyków Uniwersytetu Gdańskiego. Studenci zrzeszający się w kole mogą liczyć na wsparcie w zakresie merytorycznym i organizacyjnym w organizowanych przez siebie konferencjach naukowych. Natomiast o wsparcie finansowe zabiegają samodzielnie. Jednym z ważniejszych organizowanych przez nich wydarzeń była konferencja pt. „Gdańsk jest kluczem do wszystkiego. W poszukiwaniu Genius Loci miasta”, pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta i Marszałka Województwa Pomorskiego. Uwieńczeniem tego wydarzenia było wydanie materiałów pokonferencyjnych. Obecnie członkowie NKH UG są na fazie organizowania kolejnej konferencji naukowej. Podkreśla to tym samym dużą aktywność Koła. Głównym wyzwaniem dla obecnych członków koła to popularyzacja ich działalności i powiększenie swojego grona o nowych członków, tak aby zachować ciągłość jego rozwoju. i działalności nie tylko na gruncie Uczelni, ale także miasta i regionu.

Na Wydziale (i Uczelni) działa Samorząd Studencki, który w ramach swoich podstawowych działań reprezentuje studentów w organach kolegialnych na różnych poziomach uczelni. Na spotkaniu z ZO przedstawiciele samorządu zaznaczyli, że mogą liczyć na wsparcie ze

strony Władz Wydziału, ponieważ mają do swojej dyspozycji wydzielone pomieszczenia. Niepokojący jest natomiast fakt, iż wydziałowym zespołem zajmującym się kwestią jakości kształcenia nie jest obecny przedstawiciel studentów, co argumentowano efektem małego zainteresowania wśród studentów tym zagadnieniem. Nie jest to tłumaczenie, które eksperci PKA mogą zaakceptować, bowiem jest to wymóg formalny, który powinien zostać spełniony. Samorząd Studencki otrzymuje wsparcie finansowe na swoje działania, a pieniądze ze szczebla centralnego uczelni przekazywane są do dyspozycji Prodziekana ds. studenckich, który następnie przydziela samorządowi.

Na rzecz osób z niepełnosprawnościami pracuje Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych Uniwersytetu Gdańskiego (BON UG). Pracownicy biura starają się na bieżąco sprostać potrzebom osób z niepełnosprawnościami studiującymi na Uczelni. Studenci mają możliwość skorzystania m.in. z adaptacji materiałów dydaktycznych, asystenta, konsultacji psychologicznych, indywidualnego programu studiów, świadczeń materialnych, zajęć sportowo-rehabilitacyjnych, czy pomocy w ramach orientacji przestrzennej oraz korzystania z biblioteki. Budynek dostosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych, bowiem każda z sal jest dodatkowo opisana alfabetem Braille'a. Podstawowym warunkiem udzielanego wsparcia jest przedstawienie orzeczenia o niepełnosprawności osobom zajmującym się systemowym wsparciem osób z niepełnosprawnościami. Mimo podejmowanych wszechstronnych działań BON studenci na spotkaniu z ZO wskazali na brak wiedzy w sprawie informacji nt. możliwości pozyskania pomocy oraz na brak szkoleń z zakresu udzielania pomocy takim osobom podczas zajęć.

Obsługa administracyjna studentów odbywa się na poziomie wydziałowego dziekanatu. Jakość pracy obsługi administracyjnej została pozytywnie oceniona, a godziny, kiedy dziekanat jest dostępny dla studentów, w pełni pokrywa oczekiwania i potrzeby również pozostałych interesariuszy. Dodatkowo informacje na temat studiów i funkcjonowania uczelni studenci mogą pozyskać poprzez kontakt telefoniczny z pracownikami administracji, za pośrednictwem Portalu Studenta, czy też informacji przedstawianych na tablicach informacyjnych rozmieszczonych w budynku. Zamieszczana jest tam między innymi aktualna oferta kulturalna uczelni i miasta oraz treści nt. bieżących wydarzeń związanych z funkcjonowaniem Wydziału.

Na Wydziale funkcjonuje droga formalna zgłaszania uwag (zgłaszanie uwag do władz jednostki/wydziału) lub za pośrednictwem formularza zamieszczonego na stronie internetowej. Każdy ze studentów zgłaszający uwagi musi podpisać się z imienia i nazwiska lub wskazać adres e-mailowy w przypadku formularza, by nadać bieg formalny postępowaniu. Władze uczelni uzasadniają to ponoszeniem odpowiedzialności za zgłaszane uwagi. Z uwagi na taką

procedurę studenci mają opory przed zgłaszaniem jakiegokolwiek uwag drogą formalną z obawy przed ujawnieniem problemu całej społeczności akademickiej. Brakuje znajomości i opisu mechanizmów, które to winny być przedstawione studentom, a które dałyby poczucie bezpieczeństwa osobom zgłaszającym problem. Tym samym w ocenie ZO PKA nie istnieje skuteczny system zgłaszania uwag i problemów w jednostce, który ułatwiałby zarówno ich wczesne diagnozowanie, jak i ich rozwiązywanie.

Stwierdzono pojedyncze przypadki, w których to do przedstawicieli Władz zwracali się studenci na drodze nieformalnej, aby rozwiązać problemy ich nurtujące. Jednak jak podkreślono to na spotkaniu z ekspertami PKA nie mają oni poczucia komfortu i nie są przekonani o skuteczności takich działań. Nie zauważają również działania mechanizmów naprawczych w ramach funkcjonowania Wydziału, czy zmiany postaw po takich interwencjach.

Nie wszyscy studenci kierunku posiadają świadomość i orientację jak funkcjonuje formalny system. To, że system wypracowany przez uczelnię nie działa skutecznie zostało zgłoszone formalnie przez studentów do ZO PKA. Mianowicie, miała powtarzająca się sytuacja, w której pracownik naukowo-dydaktyczny prowadzący przedmiot w ramach modułu psychologiczno-pedagogicznego wobec studentów na zajęciach prezentował postawę w której dochodziło do nadużyć przemocy słownej, dyskryminującej i wykluczającej osoby o innej orientacji seksualnej. Skutkiem takiego postępowania był lęk uczęszczania na zajęcia i w konsekwencji rezygnacja z udziału w zajęciach. W obliczu takiej sytuacji studenci odczuwali bezradność oraz przyzwolenie na tego typu działania z powodu bezkarności. Incydent ten jest potwierdzeniem braku skuteczności systemu.

Ponadto wyłączenie z oceny objętej ankietyzacją, w której udział biorą studenci, pracowników zatrudnionych w innych jednostkach poza Wydziałem, ogranicza formalnie możliwość zgłaszania zjawisk niepożądanych. Jeszcze w trakcie prowadzonej wizytacji na spotkaniu z ZO Władze Uczelni zobowiązały Władze Wydziału do natychmiastowego przeprowadzenia anonimowej ankiety wśród studentów ws. metod prowadzenia zajęć przez prowadzącego pod adresem którego były kierowane oskarżenia.

Władze UG przyjęły zgłoszenie incydentu, ze pośrednictwem ekspertów występujących w imieniu poszkodowanych studentów, oficjalnej skargi i zobowiązano się do rozpoczęcia postępowania wyjaśniającego. Zaistniała sytuację uznana została za niedopuszczalną w środowisku akademickim. Zdeklarowano się również do przeprowadzenia stałej ankietyzacji, która będzie obejmować wszystkie osoby realizujące dydaktykę na kierunku, bez względu na zatrudnienie poza Wydziałem Historycznym.

Studenci mają pełną wiedzę nt. funkcjonowania programów MOST i Erasmus+. Jest ona na bieżąco aktualizowana. Jednak niskie zainteresowanie wymianą międzynarodową tłumaczą względami materialnymi. Wysoko natomiast ocenili przede wszystkim poziom informowania o funkcjonowaniu samego programu Erasmus+. Jedną z obecnych na spotkaniu z ZO stypendystek programu podkreśliła profesjonalizm w pracy osób obsługujących wymianę ze strony uczelni.

8.2. Podczas spotkania z ZO PKA Studenci kierunku historia I i II stopnia wskazali, że nie posiadają wiedzy, czy są prowadzone jakiegokolwiek okresowe przeglądy wsparcia studentów w procesie dydaktycznym oprócz ankiet oceniających pracowników pod koniec semestru. W ocenie ZO PKA należy poinformować studentów o takiej możliwości. Sami studenci stwierdzają, że nie biorą udziału w takich działaniach, ale też nie wskazują własnych rozwiązań.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

Kryterium spełnione częściowo.

Uzasadnienie

Studenci nie otrzymują od jednostki informacji o możliwościach wsparcia jakie jest im oferowane. Studenci z niepełnosprawnością nie otrzymują informacji o systemie wsparcia na żadnym z etapów kształcenia. Stosowany w Uczelni system obsługi studenta nie jest intuicyjny, brak w nim podstawowych informacji o procesie kształcenia – w systemie nie są dostępne sylabusy przedmiotów. Studenci nie mają możliwości oceny żadnego z aspektów wsparcia jakie otrzymują. Przeprowadzana jest jedynie ewaluacja nauczycieli akademickich zatrudnionych na Wydziale. ZO PKA zaważył nieskuteczność systemu wsparcia studentów w sytuacjach konfliktowych i braku podejmowanych działań ze strony jednostki przez bark lub niewłaściwie zdiagnozowanie problemów. Jako mocną stroną odnoszącą się do wsparcia studentów w procesie kształcenia należy uznać wsparcie oferowane studentom ze strony pracowników – kadry dydaktycznej, obsługi administracyjnej oraz bardzo dużą aktywność organizacyjną, badawczą i zaangażowanie ze strony członków Koła Naukowego

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

1. Promowanie informacji wśród studentów dotyczących możliwości otrzymania wsparcia od Wydziału i Uczelni w zakresie pomocy materialnej, systemu wsparcia osób z niepełnosprawnością.

2. Usprawnienie funkcjonowania portalu obsługi studenta oraz udostępnienie sylabusów przedmiotów realizowanych na danym kierunku.
3. Uwzględnienie ewaluacji systemu wsparcia studentów w procesie uczenia się.
4. Objęcie oceną dokonywaną przez studentów wszystkich prowadzących zajęcia na kierunku;
5. Wprowadzenie skutecznych rozwiązań przeciwdziałających dyskryminacji i wykluczeniu;
6. Objęcie stałym wsparciem finansowym Koła Naukowego Historyków przez Wydział.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

9.1 Uczelnia i jednostka zapewniają publiczny dostęp do informacji o kształceniu dla szerokiego grona odbiorców, przy czym rozmieszczenie treści na stronach internetowych i sposób nawigowania nie gwarantują łatwości zapoznania się z nimi.

Na stronie internetowej Uczelni zidentyfikowano zakładkę poświęconą jakości kształcenia - *Jakość kształcenia*, która zawiera opis wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, strukturę organizacyjną, procedury, badania ankietowe oraz wewnętrzne akty prawne konstytuujące wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, a także regulujące zasady weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, opis przedmiotu (sylabus), elektroniczny protokół zaliczenia przedmiotu, zasady przeprowadzania oceny okresowej nauczycieli akademickich w Uniwersytecie Gdańskim.

Zakładka *Studia* na stronie Wydziału Historycznego nie zawiera połączenia z sylabusami dla kierunku, nie umożliwia tym samym zapoznania się z kierunkowymi efektami kształcenia. W zakładce wydziałowej/institutowej *Jakość Kształcenia* nie zamieszczono żadnych informacji dotyczących wyników prowadzonych w jednostce analiz, składu odpowiednich komisji itp., a jedynie formularz kontaktowy umożliwiający anonimowe zgłaszanie uwag dotyczących jakości kształcenia. Jednostka przeprowadza analizy oceny jakości stopnia przejrzystości zawartych informacji o kierunku w oparciu o badania ankietowe studentów I roku historii, w oparciu o ich doświadczenia wyniesione z przeglądania stron jednostki na etapie rekrutacji na studia. To pomimo, że były one przedmiotem refleksji na Radzie IH, to nie wpłynęło to zasadniczo na zmiany sposobu prezentacji jednostki na stronach internetowych. W zakresie systemu wsparcia studenci mają udostępniane informacje za pomocą strony internetowej Uczelni, a w szczególności zakładki zawierającej: portal edukacyjny i portal studenta. Studenci na spotkaniu z ZO przyznali, że interfejs nie jest przyjazny – najważniejsze treści nie są rozmieszczone logicznie i intuicyjnie, dodatkowo w ich opinii struktura informacyjna nie jest

uporządkowana W chwili obecnej trwają prace szeroko zakrojone na UG nad wypracowaniem nowego modelu prezentacji uczelni/wydziału/jednostek oraz sposobu prezentacji niezbędnych informacji związanych z prowadzonymi kierunkami. Są to niewątpliwie działania, które należy uznać za próbę wprowadzenia rozwiązań systemowych w skali uczelni.

Wiele informacji możliwe jest do odszukania za pośrednictwem przeglądarek internetowych, jednak znalezienie ich na stronach uczelni wymaga znajomości struktury uniwersytetu i zakresu działalności poszczególnych jednostek, co niewątpliwie utrudnia pozyskanie informacji przede wszystkim interesariuszom zewnętrznym. Jednocześnie, co należy podkreślić, dostęp do tych informacji nie jest limitowany ograniczeniami związanymi z miejscem, czasem, używanym przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem. Wszelkich niezbędnych informacji studentom udziela się również podczas organizowanych spotkań inauguracyjnych z władzami instytutu. Strony internetowe UG dostosowane są do potrzeb osób niedowidzących. Zakres dostępnych informacji (możliwych do odszukania) związanych z procesem kształcenia zamieszczonych na stronach internetowych Uniwersytetu Gdańskiego ilustruje poniższa tabela.

Lp.	Zapewnienie informacji na stronach internetowych	
1.	Sylwetka absolwenta (cele kształcenia, w tym wskazanie obszarów zatrudnienia/branż zawodowych i możliwości dalszego kształcenia).	X
2.	Przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe	X
3.	Zasady rekrutacji	X
4.	Zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym	X
5.	Zasady uznawania efektów uczenia się uzyskanych w szkolnictwie wyższym	X
6.	Kierunkowe efekty kształcenia/uczenia się	Nie znaleziono
7.	Aktualne programy studiów	Nie znaleziono
8.	Sylabusy	X
9.	Kompletność sylabusów	X
10.	Zasady przeprowadzania i zaliczania praktyk zawodowych	X
11.	Zasady dyplomowania (kryteria merytoryczne)	Nie znaleziono
12.	Erasmus	X
13.	Most	X
14.	Informacje o wykładowcach (w tym godziny konsultacji i możliwości kontaktu)	X
15.	Harmonogram zajęć	X
16.	Regulamin studiów	X
17.	Pomoc materialna i sprawy bytowe	X
18.	Informacje dla studentów niepełnosprawnych	X
19.	Biuro Karier	X
20.	Informacje dotyczące losów absolwentów	X
21.	Informacje dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia (w tym o wyniki ankietyzacji studentów).	X (bez raportów)

Dane zawarte na stronie internetowej uzupełniają tradycyjne formy upowszechniania informacji takie jak: tablice informacyjne, gabloty wydziałowe i instytutowe, spotkania informacyjne (z kandydatami, studentami). Ponadto w ramach ogólnodostępnych platform wymiany informacji, w tym portalu społecznościowego Facebook, rozpowszechniane są

wiadomości dotyczące aktualnie podejmowanych inicjatyw przez społeczność akademicką instytutu, czy też informacje dotyczące planowanych spotkań z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Uzupełnieniem informacji jest również Portal Studenta.

9.2

Strony internetowe uczelni/jednostki nie podlegają systematycznej ocenie pod kątem zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców. Sporadycznie w ankietach papierowych, które wypełniają studenci ocenianego kierunku zamieszczane jest ogólne pytanie dotyczące tego aspektu. Władze uczelni i przedstawiciele Biura Jakości Kształcenia dostrzegają jednak problem i wg ich deklaracji prowadzone są prace nad nową stroną internetową Uniwersytetu Gdańskiego, do procesu jej projektowania nie zostali jednak włączeni przedstawiciele różnych grup odbiorców. Dotychczasowa ocena dostępu do informacji przede wszystkim opierała się o gromadzenie informacji pozyskanych od studentów pierwszego roku studiów z pominięciem już starszych roczników studentów i pozostałych grup interesariuszy. ZO PKA rekomenduje włączenie do procesu modernizowania internetowego systemu informacji o uczelni/jednostce oraz do jego oceniania przedstawicieli różnych grup odbiorców: nauczycieli akademickich, studentów, pracowników administracji, kandydatów na studia, przedstawicieli rynku pracy itp.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Uczelnia i jednostka zapewniają publiczny dostęp do informacji o kształceniu dla szerokiego grona odbiorców, przy czym rozlokowanie treści na stronach internetowych i sposób nawigowania nie gwarantują łatwości zapoznania się z nimi. Dostęp do tych informacji nie jest limitowany ograniczeniami związanymi z miejscem, czasem, używanym przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem. Strony internetowe UG dostosowane są do potrzeb osób niedowidzących.

O obniżeniu oceny w kryterium zdecydowały następujące czynniki takie jak: brak udostępnienia informacji na temat programu studiów oraz zasad procesu dyplomowania, brak dostępu do informacji dotyczących podejmowanych działań przez powołane komisje jakościowe w Instytucie/kierunku (w tym ich składu, zakresu zadań i obowiązków), brak zachowania przejrzystości w rozmieszczaniu informacji na stronach internetowych Instytutu/kierunku, brak prowadzenia systematycznej oceny pod kątem zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

Należy udostępnić informacje na stronach jednostki dotyczące:

1. programu studiów, w tym kierunkowych efektów uczenia się, zasad dyplomowania;
2. działalności powołanych zespołów/komisji działających na rzecz jakości kształcenia w Instytucie i na kierunku (w tym składu zespołów/komisji, harmonogramu ich prac i zakresu zadań);
3. prowadzonych analiz m.in. projakościowych jak np. dot. badania stopnia przejrzystości informacji zawartych na stronach internetowych jednostki o kierunku, raportów/sprawozdań z działalności zespół/komisji projakościowych;

Ponadto należy:

4. zapewnić przejrzystość w rozmieszczaniu treści;
5. wprowadzić systematyczną ocenę zakresu i jakości zamieszczanych treści na stronach internetowych pod kątem zgodności z potrzebami wszystkich grup interesariuszy (wewnętrznych i zewnętrznych).

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

10.1

Polityka jakości prowadzona na Wydziale jest w pełni z korelowana z misją UG (por. Statut UG z 8.06.2006 r.) i z pracami Uczelnianego Zespołu Jakości Kształcenia. Nad wewnętrznym systemem jakości kształcenia na poziomie wydziału pieczę sprawuje Dziekan wraz z Wydziałowym Zespołem ds. Zapewniania Jakości Kształcenia oraz Wydziałowym Zespołem Oceny Jakości Kształcenia. W skład pierwszego zespołu (WZZJK) wchodzi Prodzikan ds. Kształcenia (z funkcją przewodniczącego), przedstawiciele instytutów WH, Samorządu Studentów WH, doktorantów oraz pracowników administracyjnych. W WZOJK jako gremium oceniające zakres prac podejmowanych przez WZJK nie posiada w swoim składzie przedstawicieli studentów, ponieważ tak został pierwotnie zespół zaprojektowany. Powołane gremia we współpracy z Radą Wydziału Historycznego, dyrekcją instytutów oraz Radą Programową odpowiedzialne są za określanie zadań, zasad, służących procesowi

doskonalenia jakości kształcenia, oraz wdrażania niezbędnych procedur, jak również dokonywania okresowej oceny prac zespołów na każdym z wyznaczonych poziomów.

W gestii Rady Programowej IH znajdują się wszystkie kwestie powiązane z programem kształcenia, jego projektowaniem, monitorowaniem i procesem doskonalenia. Należy nadmienić, że stopień zaangażowania i zainteresowania ze strony studentów pracami w ww. gremiach oceniany jest jako niski. Na czele Rady stoi z-ca dyrektora instytutu wraz z 10 osobową grupą pracowników IH. Wszystkie wnioski będące wynikiem analiz i prac Rady są przedstawiane, a następnie rekomendowane przez dyrektora IH, po wcześniejszym zaopiniowaniu przez WZZJK, Radzie Wydziału Historycznego.

W strukturze systemu wewnętrznej jakości kształcenia nie uwzględniono odrębnych procedur dotyczących rozwiązywania sytuacji konfliktowych, w tym dyskryminacji i przeciwdziałaniu wykluczeniu. Odnotowany incydent z nauczycielem akademickim wskazuje na brak skuteczności działania w tym zakresie innych ciał kolegialnych powiązanych z procesem jakości kształcenia.

Opieką administracyjną nad studentami sprawują pracownicy dziekanatu. Na spotkaniu z ZO PKA studenci określili poziom opieki ze strony osób sprawujących nadzór merytoryczny i administracyjny jako bardzo wysoki. Przyznali, że mogą liczyć na pomoc z ich strony nawet w najtrudniejszych sprawach.

Proces rekrutacji na studia w jednostce na kierunek historia regulowany jest Uchwałami Senatu (podejmowana na każdy rok oddzielnie Uchwała Senatu UG nr 23/17 z dn. 27.04.2017 r. oraz Uchwała Senatu UG nr 15/18 z dn. 22.03.2018 r. zmieniająca poprzednią uchwałę) i wpisuje się w ogólnie przyjęte zasady obowiązujące na uniwersytecie w zakresie procesu rekrutacji na studia.

Oceny programu studiów dokonuje RP IH, jako najniższe ogniwo struktury wewnętrznego systemu jakości kształcenia na uczelni, za pośrednictwem okresowych przeglądów programów studiów. W zadaniach i kompetencjach rady leży przeprowadzanie analizy zgłaszanych postulatów przez studentów za pośrednictwem ankiet lub zgłaszanych indywidualnie w kontaktach z kadrą, postulatów pracowników naukowo-dydaktycznych i administracyjnych instytutu oraz uwag ze strony interesariuszy zewnętrznych dotyczących programu studiów (bardziej w drodze nieformalnych kontaktów niż sformalizowanych), a przede wszystkim oceny przygotowania studentów do odbycia praktyk zawodowych, jak i oceny ich programu oraz stopnia zgodności z potrzebami rynku pracy. Brak jest natomiast w jednostce tradycji przekazywania informacji zwrotnej kierowanej do wszystkich interesariuszy z informującą o zakresie dokonywanych zmian w programie.

ZO PKA stwierdza, że jakość kształcenia podlega cyklicznym ocenom jakości kształcenia, czego dowodem jest stworzenie struktury wewnętrznego systemu jakości kształcenia wraz z wdrożonymi procedurami. Za całość podejmowanych analiz i wdrażanych postulatów dotyczących realizacji i doskonaleniu procesu kształcenia odpowiadają na poziomie wydziału – Dziekan wraz z powołanym WZJK, a na poziomie instytutu - Dyrektor wraz z powołaną Radą Programową IH. Nad oceną skuteczności działania ww. gremiów czuwa powołany przez Dziekana WZOJK. Zakres kompetencji i zadań poszczególnych zespołów jest transparentny. Pewnym niedomaganiem systemu jest w sposób niesatysfakcjonujący przekaz informacji zwrotnych nt. podejmowanych działań pro jakościowych na wydziale/kierunku co przede wszystkim dotyczy interesariuszy z grona studentów, jak i pracodawców. Jednostka nie ma tradycji prezentowania raportów i wyników analiz (które przedstawiono ZO PKA) na stronach wydziału i jednostki.

Zgodnie z zaleceniami ogólnouczelnianymi co roku poddaje się analizie realizowane efekty kształcenia/uczenia się. Chociaż w ocenie ekspertów PKA realizacja efektów kształcenia przypisanych kształceniu umiejętności w zakresie języków obcych (niska ocena ze strony studentów IH) oraz specjalności nauczycielskiej znajduje się w chwili obecnej poza kompetencjami i oceną jednostki, bowiem realizacja standardu kształcenia nauczycieli i treści poszczególnych przedmiotów, nadzór w postaci hospitacji zajęć znajduje się poza jednostką z uwagi na realizację tego bloku zajęć przez Centrum Języków Obcych i Międzywydziałowe Studium Kształcenia Nauczycieli UG (powołane Uchwałą 31/94Senatu UG z dn. 11.07.1994 r., które podlegają bezpośrednio Rektorowi. W procesie oceny za pośrednictwem ankiet jest to grupa pracowników, która nie podlega bezpośredniej ocenie studentom historii oraz władzom jednostki.

Jednostka nie prowadzi samodzielnych badań dotyczących losów absolwentów, ale pośrednio informację od tej grupy interesariuszy zewnętrznych uzyskuje w ramach indywidualnych kontaktów kadry instytutu oraz za pośrednictwem placówek w których studenci IH odbywają praktyki, bowiem część kadry tych instytucji rekrutuje się spośród absolwentów kierunku, bądź wydziału. Ponadto badaniem ankietowym zajmuje się Biuro Karier, które to monitoruje losy zawodowe absolwentów. Przeprowadzone w toku wizytacji rozmowy wykazały, iż mimo podejmowanych przez Uczelnię starań o wykorzystanie opinii absolwentów w doskonaleniu programu studiów, skuteczność ich gromadzenia i możliwość dalszego wykorzystania nie przynoszą oczekiwanych efektów.

Ponadto WZJK dla społeczności akademickiej wydziału organizuje spotkania otwarte na których dyskutowana jest problematyka dotycząca m.in. oceny prac dyplomowych, analiza

ocen praktyk zawodowych oraz nad językiem opisu efektów uczenia się. Studenci za pośrednictwem ankiet oceniają program kształcenia. Służą temu wdrożone ankiety: ogólnouczelniana, wydziałowa oraz instytutowa. Ankieta dotycząca warunków pracy dotyczy wyłącznie pracowników, a nie studentów. System w odniesieniu do przeglądu infrastruktury jest mało skuteczny, bowiem nie widać podejmowanych działań naprawczych (por. opis kryterium 5.1-2). Należy nadmienić, że na stronach internetowych wydziału w zakładce jakość kształcenia znajduje się anonimowy *Formularz uwag o jakości kształcenia na Wydziale Historycznym* za pośrednictwem którego każdy może wypowiedzieć się lub zgłosić swoje uwagi na temat programu i jakości jego realizacji. Do źródeł danych wykorzystywanych w monitorowaniu programu kształcenia należą: wnioski z hospitacji zajęć dydaktycznych, konkluzje z konsultacji dotyczących realizowanych treści kształcenia z nauczycielami, w tym praktykami, prowadzącymi zajęcia dydaktyczne, wnioski z analizy oceny kompetencji studentów formułowanych przez pracodawców przyjmujących studentów na praktyki, a także wyniki anonimowego badania ankietowego studentów.

Ważnym elementem działań dotyczących w ocenie programu studiów są organizowane każdego roku spotkania dyrekcji instytutu ze studentami historii oraz z pracodawcami. Są one miejscem do podjęcia wspólnej debaty z interesariuszami nad procesem kształcenia realizowanym w IH, ale również są miejscem przekazywania informacji na temat wyników analizy ankiet studenckich oraz wprowadzanych zmian. Niestety system i procedury wewnętrznego systemu jakości kształcenia nie ujawniły, zarówno na spotkaniach z dyrekcją jak i za pośrednictwem formularza uwag w zakładce jakości kształcenia (na stronach wydziału) występujących incydentów dyskryminacji dotyczących studentów. Być może jest to konsekwencja wynikająca z wyłączenia jednostki w zakresie sprawowania nadzoru nad grupą pracowników dydaktycznych zatrudnionych w innych jednostkach UG (co wynika z Regulaminu Międzywydziałowego Studium Kształcenia Nauczycieli) w odniesieniu do kształcenia nauczycieli (podobnie jak w przypadku kształcenia w zakresie języków obcych). W zakresie języków obcych ZO PKA rekomenduje monitorowanie kształcenia dla studentów historii oraz zmianę form prowadzonych zajęć na bardziej aktywizującą w celu stworzenia możliwości pogłębienia umiejętności językowych.

Za pośrednictwem udziału swoich przedstawicieli z grupy nauczycieli akademickich, studentów, interesariuszy zewnętrznych w takich gremiach jak RW, WZJK, WZOJK, RP IH oraz organizowanych otwartych spotkań z dyrekcją IH (studenci, pracodawcy) oraz prowadzoną ankietyzacją biorą oni czynny udział, chociaż w różnym stopniu zaangażowania, w systematycznej ocenie programu studiów. Studenci zdecydowanie wykazują mniejsze

zainteresowanie udziałem w pracach RW i WZKJ. Natomiast sami studenci przyznali na spotkaniu z ZO, że nie biorą udziału w analizie kryteriów rekrutacji, a Samorząd Studencki nie bierze udziału w procesie oceny. Podczas spotkania z Samorządem Studenckim przekazano informację, że nie ma możliwości wskazania, czy głos absolwentów studiów był uwzględniany przy zmianach w programie studiów.

Efektom działań podejmowanych przez Radę Instytutu Historii są zmiany jakie dokonują się w programie studiów pod wpływem toczących się dyskusji jakościowych przede wszystkim z interesariuszami wewnętrznymi oraz wynikających ze zmiany przepisów prawnych. RP kierunku, to również gremium w którym toczy się dyskusja nad dokonującymi się zmianami organizacyjnymi kierunku w zakresie oceny i przydziału punktów ECTS, sekwencji planowania przedmiotów w programie studiów, czy też aktualizacji treści sylabusów. Potwierdzeniem tego są wprowadzane zmiany w programie studiów poprzez wprowadzanie nowych przedmiotów (*Technologia informatyczna w archiwach* – specjalność archiwistyczna, *Prasoznawstwo* – na HSSM) oraz zmian w treściach przedmiotów (jak miało to miejsce w przypadku *Proseminarium*, czy *Wstępu do badań historycznych*).

10.2. Wyniki monitorowania, okresowego przeglądu programu kształcenia, oceny osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia, a także zewnętrznych ocen jakości kształcenia dokonywanych przez Polską Komisję Akredytacyjną są wykorzystywane jako podstawa doskonalenia programu kształcenia co uwidocznili realizacja wskazanych zaleceń PKA przy ocenie kierunku w roku 2013.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione częściowo.

Uzasadnienie

W jednostce brak jest rozpoznania przez system nieściśłości w zakresie realizacji standardu kształcenia nauczycieli (Rozporządzenie ws. realizacji standardów kształcenia nauczycieli z dn. 17.01.2012 r). ZO PKA wskazuje na brak wypracowania procedur dotyczących rozwiązywania sytuacji konfliktowych, działających przeciw dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu oraz nie zdiagnozowanie sytuacji konfliktowej. Na ocenianym kierunku wyłączeni z oceny jednostki (władz i studentów) są nauczyciele akademicy realizujący zajęcia na kierunku a zatrudnieni poza WH, w innych jednostkach UG. W jednostce nie ma skutecznie działającego systemu oceny infrastruktury dydaktycznej. Jednostka nie przekazuje informacji zwrotnych kierowanych do interesariuszy dotyczących zmian programowych kierunku. W jednostce działa wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia w zakresie projektowania, monitorowania,

czy zatwierdzania programu studiów. System jest częścią ogólnouczelnianego systemu i wdrażanych procedur na uczelni. Dokonana przez Zespół Oceniający analiza stanu faktycznego wykazała, iż działania systemu prowadzone są z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy oraz oceny osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.

Jednostka podejmuje współpracę z różnymi grupami interesariuszy - wewnętrznymi (studentami, pracownikami naukowo-dydaktycznymi) i zewnętrznymi (absolwenci i pracodawcy), którzy w różnym stopniu zaangażowani są w procesy doskonalenia jakości kształcenia oraz projektowania, analizowania a następnie modyfikacji programu studiów na kierunku historia. Zostały wypracowane ogólnouczelniane zasady rekrutacji na studiach I i II stopnia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak.

Zalecenia

1. wprowadzenie możliwości pełnego i niezależnego nadzoru merytorycznego i organizacyjnego nad specjalnością nauczycielską również ze strony jednostki prowadzącej na kierunku specjalność nauczycielską obok Międzywydziałowego Studium Kształcenia Nauczycieli; w tym wypracowania procedur współpracy.
4. **Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę** *(w porządku wg poszczególnych zaleceń)*

Ocena programowa na kierunku historia prowadzonym na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Gdańskiego odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonego przez Komisję na rok akademicki 2018/2019. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się w związku z upływem okresu na jaki została wydana pozytywna ocena programowa Jednostki prowadzącej wizytowany kierunek studiów. W wyniku oceny programowej, o której mowa nie zostały sformułowane zalecenia specyficzne dla wizytowanego kierunku.

Zalecenie

Brak.

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

Brak

5. Załączniki:

Załącznik nr1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016 r. poz. 64, z późn. zm.);
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787);
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. z 2018 r. poz. 1861);
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2218);
7. Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą Nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, z późn. zm.;
8. Uchwała Nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej.

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej

Profil ogólnoakademicki

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnoakademickiemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 2.4

Jeśli w programie studiów uwzględnione są praktyki zawodowe, ich program, organizacja i nadzór nad realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk (o ile praktyki są uwzględnione w programie studiów), prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadre do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicy są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągnięcia bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.